

Ainevaldkond “Üldõpetus”

1. Valdkonnapädevused ja nende kujundamine

Üldõpetuse ehk keskustamise eesmärk Tõrvandi Koolis on arendada last tervikuna, võttes arvesse tema hingelisi, vaimseid ja füüsilisi vajadusi. Meie koolis väärtustame õppimist, mis lähtub lapse kogemusmaailmast, arendab loovust, mõtlemist ja iseseisvust, ning toetab lapse kujunemist ennastjuhtivaks ja koostöö võimeliseks õppijaks.

Üldõpetuslik lähenemine seob erinevad õppeained terviklikuks maailmapildiks, mis on vastavuses algkoolialase lapse arengu ja tajutavusega. Teemade valik ja ülesannete esitlus toetub õpilase igapäevastele tähelepanekutele, kogemustele ja huvidele, mistõttu traditsioonilist ainetundide piiri sageli ei märgata. Selline lõimimine toetab sügavamat mõistmist, püsivamat õpihuvi ja elu lähedasi teadmisi.

Üldõpetuse pedagoogilisi põhimõtteid tutvustas Eestis juba 1930. aastatel kooliuuendaja Johannes Käis, kelle ideed on endiselt ajakohased ja inspireerivad. Tõrvandi Kool peab oluliseks nende põhimõtete järgimist:

- Lapsekesksus – lähtutakse lapse arengust, huvidest ja vajadustest;
- Aktiivsus ja töörõõm – õppimine on avastuslik, tegutsemispõhine ja rõõmutoov;
- Iseseisvus ja teadlikkus – õpilasi suunatakse eesmärkide seadmisel ja oma õppimise juhtimisel;
- Terviklikkus – teadmised ja oskused kujunevad lõimitult ja tähenduslikult;
- Sotsiaalsuse arendamine – koostöö, vastutus ja hoolivus on õppeprotsessi lahutamatu osa;
- Põhjalikkus ja tähelepanu – keskendutakse süvitsi minemisele, mitte ainult teadmiste mahule.

Tõrvandi Koolis toetab üldõpetus rahulikku, turvalist ja inspireerivat õpikeskkonda, kus õpetaja roll on kujundada õppimist, toetada arengu jälgimist ja arendada õpioskusi. Koos kaasava koolikultuuri ja tugevate kogukonna sidemetega aitab see kujundada tulevikuks valmis, vastutustundlikke ja loovaid noori inimesi.

2. Ainevaldkonna õppeained

Tõrvandi Koolis rakendatakse üldõpetust 1. - 4. klassis eristamata eesti keele, matemaatika, loodusõpetuse, inimeseõpetuse, tööõpetuse ja kunsti ainetunde. 1. - 4. klassis pühendub klassiõpetaja ühele klassile ning seostab kogu õppe- ja kasvatustöö ühtseks tervikuks. Õppimine keskustatakse klassiõpetaja valitud teema või tegevuse ümber vastavalt vajadusele kas päevade, nädalate või kuude lõikes.

Üldõpetuse maht 1. klassis on 15 tundi, 2. klassis 14 tundi, 3. klassis 17 tundi ja 4. klassis 14 tundi nädalas. Klassiõpetaja otsustab, kuidas kasutada üldõpetuse jaoks ette nähtud aega, arvestusega, et üldõpetuse ainekavas kirjeldatud õpitulemused on klassi lõpuks saavutatud. Ainekavas toodud õpitulemused on valdkonniti selgesti eristatavad (nt eesti keel, matemaatika, kunst).

Muusika, liikumine, võõrkeeled ja insenerioskused ei kuulu üldõpetuse alla, neid valdkondi õpetavad aineõpetajad, tehes seda seostatult üldõpetuse keskusteemadega. Nimetatud ainete õpitulemused kirjeldatakse vastava õppeaine ainekavas.

Tõrvandi Kooli üldõpetuse ainekava alusel koostab õpetaja oma klassile üldõpetuse töökava, tehes selleks lennuülest ja aineõpetajate vahelist koostööd.

3. Üldpädevuste kujundamine

- 1) **Kultuuri- ja väärtuspädevus.** Õppetegevuste kaudu kujundatakse õpilastes teadlikkust kultuurilisest mitmekesisusest, väärtustatakse loomingulist eneseväljendust ja oma emakeelt kui kultuuri kandjat. Klassides ja kooli kogukonnas tähistatakse tähtpäevi, kujundatakse esteetilist ja hoolivat õpikeskkonda ning osaletakse rahvusvahelistes projektides (nt eTwinning, Erasmus+), mis loovad sidemeid teiste kultuuridega. Tegevused, nagu keskkonnahoidlik käitumine ja ühised klassijuhatajatunnid, aitavad kujundada õpilastes väärtuspõhist maailmavaadet ning vastutustundlikku suhtumist kogukonda ja keskkonda. Võõrkeeleeõppe varajane algus (2. klass) laiendab õpilaste kultuurilist silmaringi ja suhtlusvõimalusi.
- 2) **Sotsiaalne ja kodanikupädevus.** Õpet toetavad tegevused, mis suunavad õpilasi aktiivse kodanikuna osalema kooli ja kogukonna elus. Õpilasesindusse kuulumine alates 3. klassist, mängujuhtide programm ja väärtuspõhine käitumine toetavad vastutustunde, koostöö ja kaasvastutuse arengut. Kriisivalmiduse temade käsitlemine ning koostöö kogukonna esindajatega (nt päästeselts, piirkonnapolitsei) kasvatavad turvateadlikkust ja kodanikuteadlikkust. Vanemate kaasamine õppetegevusse tugevdab sidet kooli ja kodu vahel.
- 3) **Enesemääratluspädevus.** Õpilaste eneseanalüüsi- ja otsustamisoskust toetavad tegevused, nagu päevaraamatu täitmine, arenguestlused ja sotsiaalsete oskuste treeningud, aitavad luua positiivset enesehinnangut ning arusaamist oma tugevustest. Õuevahetunnid ja nutivaba kooliruum soodustavad sisemist rahu, keskendumisvõimet ja tasakaalu. Perede toetamiseks ja teadlikkuse tõstmiseks korraldatakse Vanemate Akadeemia loengusarju ning jagatakse praktilisi nõuandeid lapse arengu toetamiseks.
- 4) **Õpipädevus.** Õpilaste õpioskuste ja enesejuhtimisvõime kujunemist toetatakse uurimistööde kaudu juba alates 1. klassist ning läbi kujundava hindamise kõikides klassides. Õpistrateegiate valik toetab õpetajate professionaalset autonoomiat ning võimaldab paindlikku lähenemist õppijate erinevustele. Kaasatud on meisterõpetajad ja tugispetsialistid, et pakkuda tuge nii andekatele (noppeõpe) kui ka õppimises raskusi kogevatele õpilastele (õpiabi rühmad).
- 5) **Suhtluspädevus.** Õppetöös pööratakse tähelepanu suulise ja kirjaliku väljendusoskuse arendamisele, suunates õpilasi kasutama viisakat ja sihipärast suhtlemist erinevates kontekstides. Arendatakse intervjuude läbiviimise, viitamise ja arutlemise oskust uurimis- ja loovtööde raames. Etlusvõimalused ning õpilasesinduse valimiskampaaniad pakuvad praktilisi suhtluskogemusi. Koostöö kooliraamatukoguga toetab tekstimõistmist ning

suhtlus- ja infootsinguoskusi. Nutidistsiiliin ja näost-näku suhtlemise väärtustamine toetavad sotsiaalsete oskuste arengut.

- 6) **Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus.** Insenerioskuste ainekava, praktilised projektid ja tehnoloogiaruumide sihipärane kasutus arendavad õpilaste loogilist mõtlemist, ruumilist kujutlusvõimet ja oskust lahendada praktilisi ülesandeid. Digikeskkondade (nt Eduten, Matific) kasutamine matemaatikatunnis võimaldab andmepõhist lähenemist ja diferentseeritud õpet. Õpilased osalevad insenerioskuste päeval ja looduslaagrites, mis võimaldavad rakendada omandatud teadmisi reaalses olukorras.
- 7) **Ettevõtlikkuspädevus.** Ettevõtlikkuse arendamist toetavad tegevused, kus õpilased võtavad ise vastutuse, algatavad sündmusi või osalevad projektides. Õpilafirmade loomise toetamine, projektide juhtimine ja ettevõtete külastused annavad reaalse pildi töömaailmast. Kandideerimine õpilasesindusse ning mängujuhiks olemine arendavad initsiatiivikut ja koostööoskust.
- 8) **Digipädevus.** Õppetöös kasutatakse järjepidevalt digivahendeid ja platvorme, sh informaatikaõpetus II ja III kooliastmes ning 3. klassi matemaatikasse lõimitud informaatikamoodul. Digipädevusi arendatakse kõikides ainetundides, kus kasutatakse sobivaid keskkondi (nt G Suite, õppemängud, arendusplatvormid). Õppearhitekti analüüsid ja juhised toetavad õpetajaid tehnoloogia sihipärasel ja arendaval kasutamisel.

4. Lõiming

Üldõpetuses on lõiming sisuliselt selle metoodika tuum: erinevaid ainevaldkondi käsitletakse koos ühe tervikliku teema kaudu, lähtudes õpilase arengutasemest, huvidest ja kogemusmaailmast. Õppimine toimub elu- ja situatsioonipõhiselt, kus teadmised, oskused ja hoiakud on omavahel põimunud. Õpetaja kujundab õppeprotsessi viisil, mis aitab õppijal luua tähenduslikke seoseid ja mõista maailma kui tervikut, mitte killustunud ainetena.

Lõiming ei ole üldõpetuses eraldi tegevus, vaid loomulik osa igapäevasest õppetööst. Tundide kavandamisel seotakse eri valdkondade pädevused sujuvalt ühtseks õppetegevuseks, mis toetab lapse terviklikku arengut. Ainevaldkonna sisene lõiming toimub eeskätt keele, matemaatika, loodusõpetuse, kunsti, käsitöö ja muusika ainete vahel – näiteks ülesannetes, mis ühendavad loodusvaatlusi, andmete mõõtmist, kirjalikku väljendamist ja loovat kujundust. Õpetust toetavad nii praktilised tegevused kui ka visuaalsed, loovat ja tehnilised lähenemised.

Õpilastele luuakse õppimiskeskond, kus nad saavad uurida, avastada, katsetada ja arutleda. Seeläbi kujunevad tähenduslikud õpikogemused, mis aitavad kaasa üldpädevuste arengule. Suur roll on ka sotsiaal-emotsionaalsel keskkonnal, mis toetab koostööd, suhtlemist ja eneseväljendust. Õppimine toimub sageli projektipõhiselt ja tegevusõppena, toetades õpilase enesemääratluse kujunemist, kriitilist mõtlemist, digipädevust ning ettevõtlikku ja väärtuspõhist maailmakäsitlust.

5. Läbivate teemade käsitlemine

Ainevaldkonna õppesisu, -meetodite ja õpitulemuste kavandamisel arvestatakse kõikide Tõrvandi Kooli õppekava üldosas esitatud läbiva teemadega.

Üldõpetus toetab kõiki riikliku õppekava läbivaid teemasid, mille kaudu kujundatakse õpilastes väärtushinnanguid, maailmapildi terviklikkust ning erinevates eluvaldkondades vajalikke oskusi ja hoiakuid. Lõimitud teemakäsitlused võimaldavad üldõpetuses tõsta esile ühiskonnas olulisi valdkondi ning seostada õpitut õpilase isikliku elu ja kogemustega.

- 1) **Elukestev õpe ja karjääri planeerimine.** Üldõpetuse kaudu kujundatakse arusaama, et õppimine on elu loomulik osa ning isiklik areng sõltub teadlikest valikutest. Olulisel kohal on enese tundmaõppimine, huvide kaardistamine ja töömaailma tutvustamine. Toimuvad tegevused nagu "Tööle kaasa!" päev, külalisesinejad, õpilaste arenguestlused, ettevõtete külastused ja ettevõtjate kaasamine õppetegevusse.
- 2) **Keskkond ja jätkusuutlik areng.** Õpilasi juhatakse märkama ja mõistma oma tegevuste mõju keskkonnale. Õuesõpe, loodusprogrammid ja uurimistööd toetavad keskkonnateadliku mõtteviisi kujunemist. Koolis rakendatakse keskkonnanahaidlikke põhimõtteid (energiakasutus, toitlustus, jäätmed), pakkudes lastele eeskuju ja praktilist kogemust.
- 3) **Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus.** Üldõpetuses kujundatakse aktiivse ja vastutustundliku ühiskonnaliikme hoiakuid. Lapsed osalevad õpilasesinduse valimistel ja tegevustes, arendavad koolikeskkonda (nt kooliraamatukogu), osalevad kogukondlikes sündmustes (Tõrvandi perepäev) ning teevad koostööd kohaliku omavalitsusega.
- 4) **Kultuuriline identiteet.** Kultuuri ja traditsioonide tundmaõppimine toimub läbi tähistamiste, rahvakunsti ning keelte ja kultuuride tutvustamise. Õpitakse väärtustama oma kultuuripärandit ja olema avatud rahvusvahelisele koostööle. Näiteks Eesti Vabariigi aastapäeva tähistamine, rahvusvahelised projektid (Erasmus, eTwinning), rahvatants ja koorilaul.
- 5) **Teabekeskkond ja meediakasutus.** Õpilasi õpetatakse kriitiliselt suhtuma meediasse ning kasutama allikaid teadlikult. Üldõpetuses toetavad seda informaatikatunnid, raamatukogutunnid, õpioskuste mängud, loovtööde koostamine ning teadlik viitamine ja autorluse mõistmine.
- 6) **Tehnoloogia ja innovatsioon.** Õpetuse lahutamatuks osaks on uuenduslike lahenduste ja digivahendite kasutamine. Tõrvandi Tehnoloogiakooli tegevused, insenerioskuste ainekava, digikeskkondade kasutamine ja õpilastele mõeldud kasutajakontod (Studium, e-mail) arendavad õpilaste tehnoloogilist pädevust.
- 7) **Väärtused ja kõlblus.** Õpilased arutlevad koos klassis väärtuste, reeglite ja käitumise üle, luues ühtse arusaama koolikultuurist. Selle toetuseks toimuvad iganädalased klassijuhatajatunnid, ühissündmused, tunnustuste esitlemine kooliperele ja edulugude jagamine sotsiaalmeedias ning kodulehel.
- 8) **Tervis ja ohutus.** Füüsiline, vaimne ja sotsiaalne heaolu on osa igapäevasest õppetööst. Ohutuskoolitused, evakuatsiooniõppused, koostöö päästjate ja politseiga, liikuma kutsuvad vahetunnid ning täiskasvanute eeskuju aitavad luua turvalist ja tervislikku keskkonda.

6. Õppe kavandamine ja korraldamine

Tõrvandi Koolis rakendatakse 1. kuni 4. klassini üldõpetuslikku tööviisi. Üldõpetuse ehk keskustamise eesmärgiks on arendada last tervikuna, võttes arvesse tema hingelisi, vaimseid ja füüsilisi vajadusi.

Üldõpetuses seostatakse õppeained viisil, mis aitab säilitada algkoolilapsele omast terviklikku maailmapilti. Selleks lõimitakse õpetus lapse igapäevaste tähelepanekute, kogemuste ja huvide vallast valitud teemade ümber, eristamata tavapäraseid ainetunde.

Klassiõpetaja otsustab, kuidas kasutada üldõpetuse jaoks ette nähtud aega, arvestusega, et üldõpetuse ainekavas kirjeldatud õpitulemused on klassi lõpuks saavutatud. Üldõpetuse õpitulemused esitatakse klassiti üldõpetuse ainekavas.

Üldõpetusest eraldi õpetatakse muusikat, kehalist kasvatust, A-võõrkeelt, insenerioskuseid ning alates 4. klassist tehnoloogiaõpetust ning käsitööd ja kodundust. Eraldi õpetatavate õppeainete õpitulemused kirjeldatakse õppeaineti ainekavades.

Ainevaldkonna õppeainete õpetamisel on kasutusel nii pikad (85 min) kui ka lühikesed (45 min) tunnid.

7. Hindamine

Üldõpetuses toimub tagasiside andmine ja hindamine Tõrvandi Kooli hindamisjuhendi järgi. Õpetaja kasutab lapse arengu tagasisidestamiseks kirjeldavaid sõnalisi hinnanguid, millega ta hindab lapse edenemist õpitulemuste suunas, võttes aluseks tema varasemat oskuste ja teadmiste taset, hoolsust ja suhtumist.

8. Õpikeskkond

Lapse hingelise, vaimse ja füüsilise arengu ja heaolu tagamiseks luuakse eakohane ja mitmekesine õpikeskkond. Õpikeskkond koosneb ruumist, vahenditest ja sotsiaalsest õhkkonnast.

1.- 4. klassi õpilased õpivad enamiku ajast koduklassis, mille kujundamisel laps osaleb.

Õpilaste kasutuses on toas ja õues vaatlemiseks ja uurimiseks vajalikud vahendid (nt luubid, mikroskoobid, mõõtevahendid, käsitöömaterjalid, õuesõppeks istumis- ja kirjutusalused). Kool tagab õpetajatele ja õpilastele kaasaegsed digitaalsed õppevahendid ja -keskkonnad.

Õppekeskkonna mitmekesistamiseks käivad algklasside õpilased õppekäikudel, millega seostatakse mõni oluline üldõpetuse keskusteema elulise kogemusega. Õppekäigud valitakse printsiibil lähemalt kaugemale.

Tõrvandi Kooli üldõpetuse ainekava

1. Üldõpetus 1. klassis

Lõimitud on õppeained eesti keel, matemaatika, loodusõpetus, kunst, tööõpetus.

Õpitulemused	Õppesisu
Osaleb aktiivselt ja mõtestatult õppeprotsessis; sõnastab enda õppimise eesmärged; kuulab eesmärgistatult, väljendab oma mõtteid; vaatleb sihipäraselt, kirjeldab eesmärgipäraselt nähtut, eset, olendit, olukorda, märkab erinevusi ja sarnasusi; arvestab elusolendite (sh kaasinimeste) vajadusi; väljendab end suhtlusolukordades arusaadavalt: palub, küsib, tänab, vabandab; oskab oma häält kasutada ja hääle tugevust kohandada vastavalt olukorrale; esitab luuletust peast, valib esitamisel sobiva rütmi ja hääletooni; mõistab kuulatud eakohase lause ja jutu sisu, toimib suulise juhendi järgi; kasutab suhtlemisel eakohast ja sobivat kõne- ja kirjakeelt, arvestab suhtlemisel partneriga; eristab häälikuid (asukoht ja järjekord sõnas), täishääliku pikkusi, tunneb häälik-täheleist vastavust; loeb õpitud teksti enam-vähem ladusalt, lausehaaval üksiku peatusega raskema sõna ees oma kõnetempos või sellest aeglasemalt; mõistab häälega või endamisi (vaikse häälega või huuli liigutades) lugedes loetu sisu; sõnastab teksti kohta küsimusi; valib ja loeb õpetaja abiga sobivaid lihtsamaid tervikteoseid nii eesti kui ka maailma lastekirjandusest, tutvub raamatukoguga; jagab õpetaja abiga oma lugemiskogemust; rikastab lugemise kaudu oma sõnavara; teab, et sõnadel on lähedase või vastandtäheendusega sõna ja nimetab neist mõningaid; leiab õpetaja abiga riimuvaid sõnu;	Arutlemine: mis on õppimine, miks me õpime, kuidas õpitakse (sh õppimise eesmärkide seadmine) Kuulamisoskuse harjutused: mängud, kuulamismängud, suulise juhendi järgimine Oma mõtete väljendamine: juturingid, paaris- ja rühmaarutelud, vestluskaardid Sihipärane vaatlemine: loodusvaatlused, eseme kirjeldamine, "leia erinevus"-tüüpi ülesanded Võrdlemine: sarnasuste ja erinevuste märkamine esemete, olendite ja olukordade vahel Arutelu elusolendite vajadustest: hoolimine, loomade eest hoolitsemise teemad, empaatia arendamine Viisakusväljendid: palumine, küsimine, tänamine, vabandamine rollimängudes Häälekasutus: harjutused hääle tugevuse, rütmi ja tooni muutmiseks, nt lugemismängud Luule esitamine: sobivate luuletuste valimine, rütmiharjutused, esinemise harjutamine Kuuldud jutu mõistmine: kuulamismängud, lihtsate juttude kuulamine ja arutamine Suulise juhendi järgi tegutsemine: õpetaja antud suuliste juhendite täitmine (nt joonistamine juhendi järgi) Keeletunnetus: eakohase keelekasutuse arutelu, partneri kuulamine ja reageerimine Häälikute eristamine: häälikumängud, sõnade häälikanalüüs (algus-, kesk- ja lõpuhäälik) Häälik-tähe vastavus: töölehed ja mängud, kus seostatakse häälik ja täht Täishääliku pikkused: kuulamis- ja lugemismängud pikkade ja lühikeste täishäälikutega Teksti lugemine: tuttavate tekstide lugemine (õpikud, töölehed, juturaamatud) Lugemissujuvuse harjutamine: igapäevane harjutamine õpetaja või vanemaga Loetu mõistmine: küsimustele vastamine, sisu ümberjutustamine Küsimuste sõnastamine tekstile: õpitud mustrite järgi küsimuste koostamine Tervikteoste valimine ja lugemine: õpetaja juhendatud raamatute tutvustus, ühine lugemine, raamatukogutunnid Sõnavara rikastamine lugemise kaudu: uute sõnade selgitamine ja kasutamine Sõnade tähenduslikud seosed: lähedased ja vastandtäheendusega sõnad (nt soe–külm, väike–pisike) Riimuva sõna leidmine: riimimängud, lihtsate luuletuste loomine Kirja eelharjutused: joonistamisülesanded, suunaga

sooritab kirja eelharjutusi, arvestab etteantud juhendi ja juhendamise; kasutab õigeid kirjutamisvõtteid, teab, kuidas väikesi ja suuri kirjatahti kirjutatakse ning sõnas õigesti seostatakse; kirjutab tahvlilt ära, vormistab tahvlinäidise järgi õpetaja abiga kirjaliku töö (nt kaart, kutse, vihiku etikett, tööleht, harjutus); eristab häälikut, tähte, täis- ja kaashäälikut, sõna, lauset; - teab, et omasõnade alguses on k, p, t; kirjutab õigesti lühemaid sõnu (kuni kahesilbilisi) ja lauseid; teab, et lause lõpeb punkti, küsimärgi või hüüumärgiga; teab, et lause algus ja nimed kirjutatakse suure algustähega; on trükinud arvutis mõne töö.

Leiab arvu loendamise tulemusena ja kirjutab selle numbrite abil; loeb ja kirjutab naturaalarve 0-100; loeb ja kirjutab järgarve; järjestab ja võrdleb naturaalarve 100-ni; tutvub aritmeetiliste tehete liikmete nimetustega (liitmine, lahutamine); liidab ja lahutab täiskümnetega 100 piires ning kõigi naturaalarvudega 20 piires, sh nimega arve; tutvub korrutustabeli seaduspärasusega (liitmise ja korrutamise vaheline seos); teab, et suuremast arvust lahutatakse väiksemat; leiab $\frac{1}{2}$ arvust; selgitab murru $\frac{1}{2}$ tähendust osana kujundist ja osana hulgast; kirjeldab mõõtühikute suurust endale tuttavate suuruste kaudu; kasutab mõõtes sobivaid mõõtühikuid; tunneb täistunde ning saab aru, millal on hommik, lõuna ja õhtu; leiab ümbritsevast õppetundides käsitletud tasandilisi ja ruumilisi kujundeid; loeb tekstülesannet ja selgitab õpetaja abiga selle sisu; sõnastab ühetehtelise tekstülesande lahendamiseks vajalikud küsimused; hindab õpetaja abiga ülesande lahendamisel saadud tulemuse reaalsust;

harjutused, joonistus põhised tähed
Kirjatahtede õppimine: suured ja väikesed tähed, tähtede sidumine sõnaks
Kirjaliku töö vormistamine: töölehed, kaardid, kutsed, etiketi kirjutamine õpetaja juhendamisel
Tahvlilt maha kirjutamine: harjutused ja töölehed
Häälik, täht, täishäälik, kaashäälik, sõna, lause mõisted ja nende eristamine Omasõnade alguses k/p/t: lihtsad sõnad nagu kala, porgand, tuba
Õigekiri: kahesilbilised sõnad ja lihtsad laused
Lause algus ja lõpp: suur algustäht, lõpumärgid (punkt, küsimärk, hüüumärk)
Nimed: kirjutamine suure algustähega
Arvutis töö trükkimine: lihtne tööleht (nt oma nimi, pere kohta lause), tekstiredaktori tundmaõppimine

Arvu mõiste ja loendamine: esemete loendamine (nt pulgad, klotsid, pildid), vastava arvu kirjutamine numbriga
Naturaalarvud 0–100: arvude lugemine ja kirjutamine, arvuridade täitmine, numbrikaartide mängud
Järgarvud: järjekorra määramine (nt 1. koht, 2. õpilane), sünnipäevad kuus, võistlused
Arvude järjestamine ja võrdlemine: suurem-väiksem võrdlused, järjestamine kasvavalt/kahanevalt
Arvude koostisosade uurimine: ühikud ja kümned, arvu lõhkumine liidetavateks
Liitmine ja lahutamine 0–20 piires (sh sõnalised ülesanded): praktilised olukorrad, mängud, lugude lahendamine
Täiskümnetega arvutamine 100 piires: liitmise ja lahutamise harjutused arvukaartide ja liikumismängudega
Arvude nimeline kasutamine: nt „neli pliiatsit“, „kuus õuna“
Tehete liikmete nimetused: liidetav, liidetav, summa; vähendatav, vähendaja, vahe
Korrutuse ja liitmise seos: korduv liitmine, rühmitamine (nt $2+2+2 = 3 \times 2$)
Pool ($\frac{1}{2}$) tähendus: murru kujundina (poolitatud õun, pool ringist), hulgana (pool laste arvust)
 $\frac{1}{2}$ leidmine: jagamine kaheks, visuaalsed töölehed ja pärisobjektide poolitamine
Mõõtühikute kasutamine: pikkus (cm, m), mass (kg), aeg (min), temperatuur (°C)
Mõõtühikute tähendus igapäevaelus: „üks meeter on umbes klassi uks“, „liiter piima“, „kilo kartuleid“
Täistundide tundmine: kelladega mängud, kellaaja seostamine päevategevustega (hommik, lõuna, õhtu)

lahendab matemaatilisi ristsõnasid, puzzlesid ja muid loogikaülesandeid; arendab matemaatilise mõtlemise kiirust ja kinnistab peastarvutamist kasutades digikeskkondi; harjutab pranglimist, lahendab Nuputa! ja Känguru ülesandeid; mängib loogikat arendavaid lauamänge; rakendab oma oskusi ja teadmisi programmeerimises- ja robotikaprojektides; rakendab omandatud teadmisi ja oskusi uute tundmatute probleemülesannete lahendamisel; valib endale õpetaja suunamisel võimetekohase probleemi ja lahendab selle; hindab oma arengut matemaatiliste teadmiste ja oskuste omandamisel; rakendab matemaatikateadmisi teistes õppeainetes ja igapäevaelus.

Õpib tundma elus- ja eluta looduse objekte, nähtusi ja kirjeldab ja rühmitab neid õpetaja abiga eri tunnuste alusel; vaatlleb erinevaid kehasid, tajub temperatuuri, pikkust; teeb õpetaja abiga oletusi tuttavate materjalide omaduste ning kehade käitumise kohta; vaatlleb ilma, kirjeldab õpetaja abiga vaatlustulemust; teab päevade, kuude, aastaegade nimetusi; märkab aastaegade erinevusi; vaatlleb mõnda kodukohas tuntud taime-, seene- või loomaliiki ning kirjeldab seda; tutvub kodukoha elurikkuse ja maastikuga; teab mõisted selgroogne ja selgrootu organism;

Kella lugemine ja joonistamine: täistundide joonistamine kellaplaadile, äratundmine
Tasandilised kujundid: ring, kolmnurk, ruut, ristkülik – tuvastamine ümbrusest ja joonistamine
Ruumilised kujundid: kuup, kera, silinder – mänguasjad ja igapäevaesemed
Kujundite omadused: tippude ja külgede arv, rühmitamine
Tekstülesande lugemine ja mõistmine: õpetaja toel sisu selgitamine
Küsimuste sõnastamine ülesannetele: „Mitu ___ on?“ „Kui palju rohkem?“
Tulemuse hindamine reaalsusega: kas vastus tundub loogiline? arutelu
Ühetehtelised tekstülesanded: loodusõpetuse, kehalise või muude ainete kontekstis
Ristsõnad, sudokud, arvumõistatused
Nuputa! ja Känguru ülesannete lihtsustatud versioonid
Pranglimine ja digiharjutused (nt 99math, Targalt internetis, Matific)
Loogikamängud: lauamängud, nt Blokus, Qwirkle, Uno, Tangram
Robotika ja programmeerimine: Bee-Bot, LEGO WeDo, visuaalsed skriptid
Probleemide lahendamine praktilistes olukordades: nt „Kui palju on vaja pliiatseid, kui igale õpilasele anda 2?“
Oma probleemi valimine ja lahendamine õpetaja toel: joonistamine, esitus, lahenduskäigu selgitus
Arengu hindamine: enesehindamislehed („Mida ma juba oskan?“ „Mida soovin veel harjutada?“)
Igapäevaeluline rakendus: poodlemine, retsepti järgimine, aja planeerimine

Elus ja eluta loodus: mis on elus (kasvab, hingab, sigib), mis on eluta (kivi, vesi, õhk)
Looduse objektide vaatlemine ja rühmitamine: nt mäng „Püüa kinni elus/mitteelus“, plakatite koostamine
Tunnuste järgi eristamine: nt värvus, suurus, materjal, liikumisviis
Keha omaduste vaatlus: sile–kare, raske–kerge, suur–väike
Materjalide omadused: klaas, puit, plast, vesi, riie jne
Temperatuuri tajumine ja mõõtmine: soojus–külmus tunnetus, termomeetri tutvustus
Kehade käitumise oletused: mis juhtub, kui kukutada, soojendada, vette panna jms
Ilma vaatlused: pilvisus, sademed, temperatuur, tuul – vaatlustabelid ja joonistused
Aastaegade tunnused: taimede, loomade ja inimeste tegevused eri aastaegadel
Kalendri tundmine: päevade, kuude ja aastaegade nimetused, kalendriga harjutamine
Taimede, seente ja loomade vaatlus: õppekäigud, herbarium, joonistamine

tutvub teadlaste tegevusega ning harjutab katsete tegemist; tutvub erinevate elusorganismidega ja organismide vaheliste seostega; mõistab, et inimene on osa loodusest ja sõltub sellest; eristab elutingimusi maal ja linnas; tutvub kaardi ja kompassiga. Meisterdab lihtsamaid esemeid (paber, looduslikud materjalid, savi, plastiliin, pakendid); eristab looduslikke ja tehismaterjale; hoiab oma töökoha ja töövahendid korras; kasutab õigesti ja ohutult tööks sobilikke töövahendeid; töötab iseseisvalt õpetaja juhendamisel; arvestab ühiselt töötades kaaslasiga; viib alustatud töö lõpule räägib oma tööst ning tulemustest, märkab ning nimetab positiivset oma ja teiste töödes, teab kasutatavate tööriistade ja töövõtete nimetusi; õpilane on proovinud vähemalt viit tehnikat ja kasutab neid erinevate materjalide peal (lõikamine, punumine, tikkimine, viltimine, saagimine, lihvimine, ühendamine, heegeldamine, kruvimine, liimimine, puurimine, haamerdamine, voolimine, rebimine, õmblemine).	Kodukoha elurikkus: pargid, metsad, aiad, veekogud; elupaigad Maastikutüübid: mets, aas, järv, põld, linnaala Elutingimused maal ja linnas: võrdlus, elurikkuse ja võimaluste erisused Elusorganismide rühmad: selgroogsed (nt lind, kala, imetaja) ja selgrootud (nt putukad, ussid) Seosed looduses: kes keda sööb, kes kellele kasulik on (toiduahelad lihtsustatud kujul) Inimene osana loodusest: kuidas loodus meid toetab ja kuidas meie loodust mõjutame Teadlase roll: kes on teadlane, millega tegeleb Katsete läbiviimine: nt veeaurustamine, taimede kasvu jälgimine, magnetid, soojus ja jää Oletuste tegemine ja tulemuse võrdlemine tegelikkusega Kaart ja kompass: kaardi lihtne lugemine (nt kooli plaan), põhjasuuna leidmine Orienteerumismängud õues: “Leia aare”, joonistatud plaanide järgimine Looduslikud ja tehismaterjalid: võrdlusalused ja arutelud (nt käbist vs plastpudelil valmistatud ese) Materjalide uurimine ja tundmine: paber, kangas, savi, plastiliin, puu, papp, taaskasutusmaterjalid Materjalide omadused: kõva-pehme, sile-kare, veniv-purunev Lihtsamate esemete valmistamine erinevatest materjalidest (nt loomad plastiliinist, jõulukaardid, loodusematerjalist kollaaž) Käeliste tehnikate tutvumine ja harjutamine: Paberitöö: voltimine, lõikamine, rebimine, liimimine Tekstiil: tikkimine, õmblemine, heegeldamine, viltimine Puit ja muud tugevad materjalid: saagimine, lihvimine, kruvimine, naelutamine Savist ja plastiliinist voolimine: vormimine, ühendamine Käsitööprojektid: punumine (nt paberiribadest), kruvimine, haamerdamine Katsetamine erinevate tehnikate ja materjalide sobivust omavahel (nt kuidas savi ja puit liimuvad) Tööriistade ja töövõtete nimetused: kääride, liimi, nõela, haamri, kruvikeeraja jms nimetamine ja kasutamine Ohutusreeglid: käitumine tööriistadega, töökoha puhtus, korrektne tööasend Iseseisev töö õpetaja juhendamisel: tööülesande mõistmine, ajaplaneerimine, töö lõpuni viimine Töökoha korrashoid: koristamine, tööriistade tagastamine, isikliku töökoha korrashoid Koostöö oskused: töö jagamine rühmades, kaaslaste arvestamine, üksteise abistamine Oma töö kirjeldamine: mida tegin, millest tegin, mis hästi läks Tulemuse esitlemine ja analüüs: klassinäitused, ühine arutelu, kaaslaste tööde väärtustamine
---	---

Leiab head ja huvitavat oma kaaslaste ja iseenda töös; loob kahemõõtmelisi töid (joonistamine pliiatsi, värvipliiatsite, viltpliiatsite ja õlipastellidega, natuur-materjalitrükk, kollaaž); loob kolmemõõtmelisi töid (voolimine savist või muust pehmest materjalist, meisterdamine loodus- ja tehismaterjalist, volimine); oskab maalida kattevärvidega; oskab paberipinnal orienteeruda, paberipinda õigesti planeerida; teab heledaid ja tumedaid toone, kolme põhitooni; uurib ja selgitab visuaalseid pilte, jooniseid ja sümboleid (õpikute illustratsioonid, mänguasjade väljanägemine, sildid, liiklusmärgid); kirjeldab ette antud küsimustele toetudes enda tööd; uurib õpetaja abiga esemete vormi ja otstarbe seoseid; on külastanud vähemalt kahte muuseumit või galeriid, kirjeldab nähtut ja kuulnud.	Positiivsete aspektide märkamise harjutamine: „Mida head märkasid enda ja teiste töös?“ Joonistamine pliiatsi, värvipliiatsite, viltpliiatsite ja õlipastellidega Kujundite, objektide ja fantaasiakujutiste loomine paberil Kujutava ja abstraktse kunsti erinevuste mõistmine lihtsustatud kujul Natuurist joonistamine: nt viljad, lehed, lilled, oma käsi Materjalitrükk: kartulitrükk, nõõrijäljend, pitsi või loodusmaterjaliga trükk Kollaaži loomine: ajakirjapiltidest, mustripaberist, loodusmaterjalidest Voolimine savist või plastiliinist: loomad, esemed, fantaasiakujud Meisterdamine looduslikest (käbid, oksad, liiv) ja tehismaterjalidest (pakendid, papptopsid) Volimine ja paberi vormimine ruumilisteks kujunditeks Ehituslikud loovtööd: nt lihtsad hooned, sildade või loomade kujutised Kattevärvide kasutamine (guašš, plakatvärvid): pindade katmine, kihilistus. Põhivärvide (punane, kollane, sinine) tundmine ja seguvärvide loomine Toonide eristamine: hele vs tume, kontrasti loomine, varju ja valguse mäng Paberipinna planeerimine: pildi paigutus, esiplaan–tagaplaan, suuruse ja asukoha arvestamine Kujundite suuruse, asetuse ja suuna muutmise katsetamine Igapäevaste visuaalide uurimine: liiklusmärgid, pakendid, logod, illustratsioonid Kujunduse ja funktsiooni seose vaatlemine (nt miks on mänguauto sellise kujuga?) Sümbole ja märkide tähenduse uurimine ning loomine (nt klassi logo kujundamine) Oma töö kirjeldamine etteantud küsimuste alusel: kellele see on, mida see kujutab, miks valiti need värvid Kaaslaste tööde vaatlemine ja mõtestamine: mis meeldib, mis on huvitav Positiivse tagasiside andmise harjutamine Vähemalt kahe muuseumi või galeriikülastuse kogemine õppeaasta jooksul Näituste kirjeldamine: mida nägin, mis mulje jäi, milline töö meeldis Tutvumine kunstnike tööde ja kunstiliikidega (nt rahvakunst, illustratsioon, skulptuur)
--	---

2. Üldõpetus 2. klassis

Lõimitud on õppeained eesti keel, matemaatika, loodusõpetus, inimeseõpetus, kunst, tööõpetus.

Õpitulemused	Õppesisu
Osaleb aktiivselt ja mõtestatult õppeprotsessis;	Õppimise eesmärgi seadmine ja selgitamine: miks ma õpin, mida ma tahan saavutada

sõnastab enda õppimise eesmärgid ja seostab neid enda huvidega; kasutab suhtlemisel eakohast ja sobivat kõne- ja kirjakeelt, arvestab suhtlemisel partneriga, väljendab arusaadavalt oma soove ja kogemusi väikeses ja suures rühmas; kuulab õpetaja ja kaaslaste suulist esitust ning toimib saadud sõnumi kohaselt õpetaja abil; kuulab eesmärgistatult, väljendab oma mõtteid; vaatleb sihipäraselt, kirjeldab eesmärgipäraselt nähtut, eset, olendit, olukorda, märkab erinevusi ja sarnasusi; kirjeldab oma mõtteid ja tundeid, seostades neid läbi lugemispala, filmi, teatrietenduse või muul viisil kogetu/nähtuga, kasutab terviklauseid; esitab peast teksti (luuletus, sõnavõtt, tutvustus, pöördumine); kinnistab jutustamistehnikaid (piltide abil, skeemi abil, küsimuste abil, mõistekaardi abil, märksõnade abil) kuuldust, nähtust ja loetust; koostab nähtu, kuuldu, kogetu või loetu põhjal saadud info kokkuvõtte (joonistus, mõistekaart, kirjatükk, skeem jm); koostab õpetaja abil suulise või kirjaliku teksti (jutuke, esitus, tutvustus, kõne jm); loeb õpitud teksti suhteliselt õigesti, lüütselt (lugemistempo võib olla kõnetempost aeglasem), parandab ise oma lugemisvigu, enamasti väljendab intonatsioon loetava sisu, omandab teadlikku lugemisoskuse; leiab loetud tekstist iseseisvalt vastused konkreetsetele küsimustele ja töötab õpetaja abiga eakohaste juhiste alusel; rikastab lugemise kaudu oma sõnavara, kasutab sõnaraamatuid ja leiab sõnartiklist vajalikku teavet; teab ja leiab vastandtäheendusega sõnu ning õpetaja abil ka lähedase tähendusega sõnu; valib ja loeb sobivaid terviklauseid nii eesti kui ka maailma	Oma huvidega seotud tegevuste valimine ja eesmärgistamine Õppeprotsessi jälgimine ja tagasisivaade: õppimispäevik, enesehindamine, tunnilõpu arutelud Õppestrateegiate harjutamine: märksõnade kasutamine, küsimuste koostamine, mõistekaardid Eakohane kõne- ja kirjakeele kasutamine erinevates suhtlusolukordades Soovide, mõtete ja kogemuste väljendamine terviklauseis väikese ja suure rühma ees Suunatud kuulamisharjutused: kuulamisülesanded, suulise juhise järgi tegutsemine Mõtete ja tunnete kirjeldamine kogemuse (lugu, film, etendus) põhjal Vaatluslehtede täitmine esemete, loomade, olukordade kohta Kirjeldamine eesmärgipäraselt (nt „Milline oli ilm?“, „Milline on see loom?“) Sarnasuste ja erinevuste märkamine: esemete ja olukordade võrdlus Peast esitatava teksti (luuletus, kõne, tutvustus) harjutamine ja esinemine Hääletooni, tempo ja ilmekuse arendamine lugemisel ja esinemas Väikeste esitlustega esinemise enesekindluse kasvatamine Jutustamistehnikate kasutamine: jutustamine piltide, skeemi, märksõnade või küsimuste abil Kuuldud, nähtud või loetud sisu ümberjutustamine Info kokkuvõtte koostamine: joonistus, mõistekaart, kirjatükk, skeem Õpetaja toel suulise või kirjaliku teksti koostamine: jutuke, esitus, tutvustus, teade, kõne Lihtsamate tarbetekstide loomine: õnnitluskaart, kuulutus, teade Juhendi järgi loovtöö kirjutamine: vaatluspäevik, referaat, plakat Õpitud teksti lüütselt ja suhteliselt õige lugemine Intonatsiooni kasutamine vastavalt loetava sisule Lugemisvigade märkamine ja parandamine Vastuste leidmine tekstist konkreetsetele küsimustele Eakohaste juhiste järgi tekstide töötlemine Sõnavara rikastamine lugemise kaudu Sõnaraamatute ja õpikusõnastiku kasutamine: sõna leidmine, tähenduse mõistmine Vastand- ja sünonüümsõnade tundmine ja kasutamine Terviklause iseseisev lugemine ja raamatukogu infosüsteemi tutvumine Jutu, luuletuse, mõistatuse, muinasjutu, näidendi, kõnekäänu ja vanasõna äratundmine Erinevate tekstiliikide lugemine ja mõtestamine õpetaja toel Kirjatatute ja joonistatute tundmine ning korrektne käekiri Kirjutamine vihikusse ja tahvlilt või õpikust ärakirjutamine Vihiku kujundamine ja vormistuse järgimine (paigutus,
--	---

lastekirjandusest, tutvub raamatukogu infosüsteemiga; kasutab õpiku sõnastikku sõnade leidmiseks algustähe järgi; tunneb ära jutu, luuletuse, mõistatuse, muinasjutu, näidendi, kõnekäänu ja vanasõna; tunneb joonis- ja kirjatähti, kasutab õigeid tähekujusid, kirjutab loetava käekirjaga; kirjutab tahvlilt või õpikust ära; täidab iseseisvalt päevaraamatut ja kujundab vihikut, paigutab näidise järgi tööd vihikulehele, kirja joonelisele lehele, varustab töö kuupäevaga; koostab õpetaja abiga tarbetekste (õnnitluskaart, teade, kuulutus jms); koostab juhendi järgi loovtöö (nt vaatluspäevik, referaat, plakat); eristab täishääliku ja suluta kaashääliku pikkusi; eristab häälikut, tähte, täis- ja kaashäälikut, silpi, sõna, lauset, täishäälikuühendit; kirjutab õigesti sulghääliku omasõnade algusesse ja omandatud võõrsõnade algusesse; teab peast võõrtähtedega tähestikku; alustab lauset suure algustähega ja lõpetab punkti, küsi- või hüüumärgiga; kasutab suurt algustähte inimeste ja loomade nimedes, tuttavates kohanimes; kirjutab etteütlemise järgi õpitud keelendite ulatuses sisult tuttavat teksti ja kontrollib kirjutatut näidise järgi (20–25 sõna lihtlausetena); harjutab lihtsama töö vormistamist arvutis.	kuupäev, joondus) Etteütlemise kirjutamine (20–25 sõna), kontrollimine näidise alusel Lihtsama töö koostamine arvutis (nt kuulutus, teade) Hääliku ja tähe, silbi, sõna, lause, täishäälikuühendi mõistmine ja eristamine Täishääliku ja suluta kaashääliku pikkuste eristamine Sulghäälikute õigekiri omasõnade ja omandatud võõrsõnade alguses Võõrtähtede tundmine ja tähestiku järjestuse teadmine Suure algustähe kasutamine lausete alguses, nimedes ja kohanimes Lause lõpetamine sobiva lõpumärgiga: punkt, küsimärk, hüüumärk
Loeb ja kirjutab naturaalarve 0-1 000; järjestab ja võrdleb naturaalarve 1 000-ni; tutvub aritmeetiliste tehete liikmete nimetustega (liitmine, lahutamine, korrutamine, jagamine); liidab ja lahutab peast arve 100 piires, sh nimega arve;	Naturaalarvude 0–1000 lugemine ja kirjutamine Arvude järjestamine ja võrdlemine kuni 1000 Arvude ja numbrite koostisosade (ühikud, kümned, sajad) mõistmine Aritmeetiliste tehete liikmete nimetused: liidetav, summa; vähendatav, vahe; jagatav, jagaja, jagatis; tegur, korrutis Peast liitmine ja lahutamine 100 piires (sh sõnaliste arvude kasutamine) Korrutustabeli faktide omandamine ja rakendamine kuni 50 piires

valdab korrutustabelit (korrutab ja jagab peast ühekohalise arvuga 50 piires); teab, et enne korrutan või jagan, siis liidan või lahutan; leiab $\frac{1}{3}$ ja $\frac{1}{4}$ arvust; selgitab murdude $\frac{1}{3}$ ja $\frac{1}{4}$ tähendust osana kujundist ja osana hulgast; leiab võrdustes tähe arvvaartuse proovimise teel; tunneb pooltunde ja orienteerub kalendris; mõistab, mida esitatud mõõtarv reaalselt tähendab; mõõdab lõigu pikkuse ja joonestab etteantud pikkusega lõigu; arvutab murdjoone pikkuse; kasutab asjakohast keelt ümbruses esinevate ruumiliste vormide kirjeldamiseks; joonestab ristküliku, ruudu ja täisnurkse kolmnurga; mõistab iseseisvalt tekstülesande sisu; sõnastab kahetehtelise tekstülesande lahendamiseks vajalikud küsimused; hindab õpetaja abiga ülesande lahendamisel saadud tulemuse reaalsust; lahendab matemaatilisi ristsõnasid, puzzlesid ja muid loogikaülesandeid; arendab matemaatilise mõtlemise kiirust ja kinnistab peastarvutamist kasutades digikeskkondi; harjutab pranglimist, lahendab Nuputa! ja Känguru ülesandeid; mängib loogikat arendavaid lauamänge; rakendab oma oskusi ja teadmisi programmeerimis- ja robotikaprojektides; omandab male ja/või kabe algteadmised; rakendab omandatud teadmisi ja oskusi uute tundmatute probleemülesannete lahendamisel; valib endale õpetaja suunamisel võimetekohase probleemi ja lahendab selle; hindab oma arengut matemaatiliste teadmiste ja oskuste omandamisel; rakendab matemaatikateadmisi teistes õppeainetes ja igapäevaelus.	Peast korrutamine ja jagamine ühekohaliste arvudega Tehete järjekorra mõistmine: korrutamine ja jagamine enne liitmist ja lahutamist Murdude $\frac{1}{3}$ ja $\frac{1}{4}$ tähenduse mõistmine kujundil ja hulgal Murru leidmine arvust ($\frac{1}{3}$ ja $\frac{1}{4}$) praktiliste ülesannete kaudu Võrduste lahendamine tähe arvvaartuse leidmise teel (nt $a + 5 = 9$) Täis- ja pooltundide tundmine Kalender: kuupäevad, nädalapäevad, kuude järjestus, orienteerumine kalendris Mõõtarvu tähenduse mõistmine: nt 10 cm kui konkreetse pikkusena Lõigu pikkuse mõõtmine ja etteantud pikkusega lõigu joonestamine Murdjoone pikkuse arvutamine Ristküliku, ruudu ja täisnurkse kolmnurga joonestamine ja kirjeldamine Ümbruses esinevate ruumiliste kehade ja vormide kirjeldamine (nt kast, toru, kera) Tekstülesande iseseisev mõistmine ja lahendamine Kahetehtelise tekstülesande lahendamiseks vajalike küsimuste sõnastamine Lahenduse reaalsuse hindamine õpetaja abiga Võimetekohase probleemülesande valimine ja lahendamine õpetaja suunamisel Uute, tundmatute olukordadega seonduvate ülesannete lahendamine Matemaatiliste ristsõnade, puslede ja mõtlemisülesannete lahendamine Loogikat arendavad lauamängud (nt Labürint, Blokus, Qwirkle, kabe, male algõpetus) Mõtlemise kiiruse ja peastarvutuse arendamine Digikeskkondade kasutamine (nt Pranglimine, 99math, Matific, Targalt internetis) Omandatud teadmiste ja oskuste rakendamine teistes õppeainetes ja igapäevaelus (nt mõõtmine kehalises kasvatuses, mustrid kunstitunnis, aeg inimeseõpetuses) Robotika ja programmeerimise alused: samm-sammulise mõtlemise rakendamine Teadmiste ülekandmine uutesse olukordadesse, lihtsate strateegiate valimine ja kohandamine Isikliku arengu jälgimine: „Mida ma juba oskan?“, „Mida soovin harjutada?“ Enesehindamine õpetaja toetusel Õppimismotivatsiooni ja enesekindluse kasvatamine eduelamuste kaudu
---	---

Õpib tundma looduslikke ja tehisklikke aineid (materjale); kirjeldab ja rühmitab eri tunnuste alusel, tuginedes tehtud vaatlustele ja katsetele; kaalub kehi, mõõdab temperatuuri ja pikkust, valides õpetaja abiga sobivad mõõtmisvahendid; teeb oletusi tuttavate materjalide omaduste ning kehade käitumise kohta, teeb oletuste kontrollimiseks õpetaja juhendamisel katseid ning katsete põhjal lihtsaid järeldusi; teeb ilmavaatlusi, vormistab andmeid ning teeb nende põhjal järeldusi; valib ilmale vastava riietuse; jälgib looduses toimuvaid aastaajalisi muutusi; toob näiteid aastaegade erinevuste tähtsuse kohta inimese elus; uurib mõnda taime-, seene- või loomaliiki ning tutvustab seda; saab aru, et teadlased esitavad küsimusi ning teevad neile vastamiseks vaatlusi ja katseid; õpib tundma elusorganismide tähtsust looduses; vaatleb taimede, loomade (sh inimese) ja seente välisehitust toitumist, kasvamist ja liikumisvõimet; teab, et organismid kuuluvad erinevatesse liikidesse; teab, et selgroogsed on kala, kahepaikne, roomaja, lind ja imetaja ning selgrootuid putukad ja ämblikud organismid; kirjeldab õpitud loomade eluviise ja elupaiku; õpib tundma mõistet toiduahel; toob näiteid, kuidas inimene loodust oma tegevusega mõjutab; teab inimeste elu erinevusi maal ja linnas saab aru kaardist; leiab kooliümbruse kaardilt tuttavaid objekte; vaatleb kodukoha elurikkust ja maastikku; tarbib vastutustundlikult, väldib enda ja teiste tervise kahjustamist.	Looduslike ja tehisklike ainete (nt puit, vesi, plastik, klaas, metall, kivi) eristamine Materjalide omaduste vaatlus (värvus, läbipaistvus, kõvadus, painduvus, imavus) Kehade kaalumise, pikkuse ja temperatuuri mõõtmine õpetaja abiga Mõõtevahendite tundmaõppimine ja kasutamine: joonlaud, kaal, termomeeter Oletuste tegemine ja katsete läbiviimine tuttavate ainete kohta (nt “Kas puit ujub?”) Lihtsate järelduste tegemine katsete tulemustest Ilmavaatluste tegemine: pilvisus, sademed, temperatuur, tuul Vaatlusandmete kirjapanek ja järelduste tegemine (nt „Millal sajab kõige rohkem?”) Ilmale vastava riietuse valimine ja põhjendamine Aastaaegade tunnused looduses ja inimtegevuses Aastaaegade tähtsuse seostamine taimede kasvu, loomade eluviiside ja inimeste töödega Taimede, seente ja loomade vaatlemine ja kirjeldamine (väline ehitus, liikumine, toitumine, kasvamine) Organismide liigid: taim, seen, loom; selgroogsed ja selgrootud Selgroogsete rühmad: kalad, kahepaiksed, roomajad, linnud, imetajad Selgrootute rühmad: putukad ja ämblikulaadsed Organismide tähtsus looduses (nt tolmeldajad, lagundajad, toiduks inimestele) Loomade eluviisid ja elupaigad: mets, järv, põld, kodu, park Toiduahela mõiste ja lihtsate näidete (nt taim → jännes → rebane) arutelu Näited inimese mõju kohta loodusele (nt prügi, metsaraie, liigne valgustus, müra) Võrdlus: elu maal ja linnas (nt elutingimused, looduse lähedus, transpordivõimalused) Vastutustundlik tarbimine: säästlik vee- ja paberi kasutus, prügisorteerimine Tervisliku ja turvalise käitumise harjutamine (sh looduses liikudes) Kaardi mõiste: mis on kaart ja mida sellel näeb Koolimaja ja kodukoha objektide leidmine kaardilt Kodukoha elurikkuse ja maastiku (nt metsatukad, tiigid, teed, pargid) vaatlemine ja kirjeldamine Teaduslike küsimuste esitamine ja oletuste sõnastamine Lihtsate vaatlus- ja katseprotokollide täitmine õpetaja juhendamisel Vaatlusel ja katsel põhinevate järelduste tegemine Sissejuhatus loodusteaduslikku uurimisse: „Mis juhtub, kui...?” „Kuidas saame seda teada?”
--	---

Leiab kaardilt Eesti ja kodukoha; teab oma kodukoha olulisi inimesi ja paiku; toob näiteid seadustest, mida tal tuleb järgida; võrdleb rahvakombeid minevikust ja tänapäeval, nt. mardipäev, kadripäev, jõulud, vastlapäev, jaanipäev jt; teab hädaabi numbrit ja oskab vajaduse korral abi kutsuda; tunneb liiklusreegleid, oskab jalakäijana ning jalgratturina liikluses käituda; toob näiteid terviseriskidest ja tervist hoidvast käitumisest (hügieen, karastamine, mitmekesine toit, uni ja puhkus ning kehaline aktiivsus), teab kuidas püsida terve; nimetab inimeste õigusi ja nendega kaasnevaid kohustusi; teab, et vägivaldal on eri vormid; teab, kuidas kiusamise korral käituda ja abi küsida; loetleb erinevaid teabeallikaid; järgib kokkulepituid reegleid digivahendite abil teabe otsimisel; toob näiteid, kuidas õppimine aitab igapäevaelus hakkama saada.	Eesti ja kodukoha leidmine kaardilt Kodukoha olulisemate inimeste ja paikade tundmine (nt vallamaja, kool, raamatukogu, postkontor) Seaduste ja reeglite järgimise vajalikkuse arutelu (nt kooli kodukord, liiklusreeglid, turvalisus kodus) Õiguste ja kohustuste mõistmine lapse elus (nt „Mul on õigus õppida, mul on kohustus pingutada“) Rahvakalendri tähtpäevade tähistamine (mardipäev, kadripäev, jõulud, vastlapäev, jaanipäev jt) Võrdlus: rahvakombed minevikus ja tänapäeval Eesti kultuuri ja rahvapärимuse tundmaõppimine kogemuspõhiselt (laulud, mängud, kombetalitused) Hädaabinumbri 112 teadmine ja kasutamise harjutamine erinevates situatsioonides Liiklusreeglid jalakäijale ja jalgratturile: liiklemine ülekäigurajal, turvavarustus, peatumine ja vaatamine Terviseriskide äratundmine ja tervisekäitumine: isiklik hügieen, karastamine, tervislik toitumine, uni, puhkus, kehaline aktiivsus Ohutu käitumine koolis, kodus ja õues Inimeste erinevuste aktsepteerimine, koostöö ja sõbralikkuse väärtustamine Vägivalda vormide tundmine (füüsiline, vaimne, digitaalne) Käitumine kiusamise korral: abi küsimine täiskasvanult, kiusamise märkamine ja sekkumine Empaatia ja hoolivuse arendamine klassitegevuste ja arutelude kaudu Erinevate teabeallikate tundmine (raamat, ajaleht, internet, õpetaja, vanemad) Kokkulepitud reeglite järgimine digivahendite kasutamisel teabe otsimiseks Arutelu: kuidas aitab õppimine igapäevaelus hakkama saada (nt kellaaegade mõistmine, rahaga ümberkäimine, lugemisoskus poes ja liikluses)
Märkab esemetel rahvuslike elemente ja kasutab neid oma töös; kasutab materjale säästlikult; kavandab ja modelleerib oma valmistatava eseme; võrdleb materjalide üldisi omadusi ja valib tööks sobilikud materjalid; hoiab oma töökoha ja töövahendid korras; kasutab õigesti ja ohutult tööks sobilikke töövahendeid; töötab iseseisvalt õpetaja juhendamisel; arvestab ühiselt töötades kaaslasiga; viib alustatud töö lõpule; räägib oma tööst ning tulemustest, märkab ning nimetab positiivset oma ja teiste töödes;	Eesti rahvuslike elementide (nt rahvusvärvid, mustrid, sümbolid) märkamine esemetes Rahvuslike motiivide kasutamine kujundustes (nt kaartidel, seinapildidel, kaunistustes) Eestipäraste mustrite või traditsioonide lõimimine isikupärasesse töösesse Kavandi joonistamine või suuline kirjeldamine enne eseme valmistamist Modelleerimine: voolimismassist, plastiliinist, papist või muudest materjalidest Materjalide omaduste võrdlemine (paindumus, tugevus, pehmus, looduslikkus) Tööks sobilike materjalide valimine eesmärgist lähtuvalt Materjalide säästlik kasutamine: jääkide taaskasutus, mõtestatud materjalivalik Töökoha korrashoid enne, töö käigus ja pärast töö lõpetamist Töövahendite ohutu ja sihipärane kasutamine (käärid, nõel,

teab kasutatavate tööriistade ja töövõtete nimetusi;
õpilane on proovinud vähemalt viit tehnikat ja kasutab neid erinevate materjalide peal (lõikamine, punumine, tikkimine, viltimine, saagimine, lihvimine, ühendamine, heegeldamine, kruvimine, liimimine, puurimine, haamerdamine, voolimine, rebimine, õmblemine).

Märkab kujunduselemente ümbritsevas keskkonnas;
joonistab eluta looduse vorme ja tehismorme;
loob spontaanselt ja läbimõeldult kahe- ja kolmemõõtmelisi töid;
kasutab loomisel looduslikku materjali, paberi-, plastmassi-, metallijäätmeid;
kaunistab tähtpäevadeks ruume;
uurib ja selgitab visuaalseid pilte, jooniseid ja sümbolite (riietus, trükised ja illustratsioonid, reklaam, kaupluse vaateaknad);
oskab segada põhitoone, tumestada ja helestada;
kirjeldab ette antud küsimustele toetudes enda tööd ja mõtestab valminud tööd: mida ma tegin, kuidas ma tegin, miks kasutasin neid vahendeid, mida ma õppisin;
kirjeldab visuaalteose vaatlemisel tekkinud isiklike seoseid (See oleks justkui...; See meenutab mulle...);
on külastanud vähemalt kahte muuseumit või galeriid, kirjeldab nähtut ja kuuldut;
teab, kes on autor.

liimipüstol, haamer jm)
Tööriistade ja töövõtete nimetuste õppimine ning kasutamine
Iseseisev töö osalise juhendamise toel
Koostöö klassikaaslastega: töövahendite jagamine, ühise töö planeerimine, üksteisega arvestamine
Alustatud töö lõpuleviimine kavandatud viisil
Oma töö tutvustamine klassile või paarilisele: materjalid, tööprotsess, tulemus
Positiivsete aspektide märkamise harjutamine enda ja kaaslaste töös
Vähemalt viie erineva tehnika proovimine ja rakendamine: paberi- ja tekstiilitöö: lõikamine, rebimine, liimimine, õmblemine, tikkimine
looduslikud ja tehismaterjalid: punumine, viltimine, ühendamine
kõvad materjalid (nt puit, papp): saagimine, lihvimine, kruvimine, puurimine, haamerdamine
plastiliin ja savi: voolimine, vormimine
lihtsate esemete koostamine erinevate tehnikate ühendamisel

Kujunduselementide märkamine ümbritsevas keskkonnas (nt värv, kuju, muster, kompositsioon)
Igapäevaste esemete ja ruumide kujunduse vaatlemine (reklaam, pakendid, vaateaknad, mööbel)
Visuaalsete piltide, jooniste ja sümbolite uurimine (nt riietus, trükised, illustratsioonid)
Autori mõiste tutvustamine: kes on teose looja ja mida see tähendab
Kahemõõtmeliste tööde loomine: joonistamine (pliiats, värvid, pastell), trükkimine, maal
Eluta looduse ja tehismormide joonistamine: nt kivid, majad, tööriistad.
Kolmemõõtmeliste tööde loomine: meisterdamine looduslikest materjalidest, taaskasutusmaterjalidest (nt paber, plastmass, metall), voolimine savist või plastiliinist
Ruumide kaunistamine tähtpäevadel: nt jõulud, vastlapäev, kevadnäitus.
Põhivärvide segamine ja uute värvitoonide loomine. Värvide tumestamine (mustaga) ja helestamine (valgega). Kujunduse planeerimine: pildi paigutus, esiplaan ja tagaplaan, kujundite suurus ja proportsioon
Oma töö kirjeldamine juhendatud küsimuste abil: Mida ma tegin? Kuidas ma tegin? Miks kasutasin neid vahendeid? Mida ma õppisin? Isiklike seoste loomine teosega: „See meenutab mulle...“, „See oleks justkui...“ Kaaslaste tööde vaatlemine ja väärtustamine. Vähemalt kahe muuseumi või galeriikülastuse läbiviimine (nt kohalik kunstinäitus, laste loomingunäitus). Näituste kirjeldamine: mida nähti, mis meeldis, kuidas oli kujundatud
Arutelu kunsti eesmärkide, elamuse ja mõtte üle

3. Üldõpetus 3. klassis

Lõimitud on õppeained eesti keel, matemaatika, loodusõpetus, inimeseõpetus, kunst, tööõpetus.

Õpitulemused	Õppesisu
Osaleb aktiivselt ja mõtestatult õppeprotsessis; kuulab eesmärgistatult, väljendab oma mõtteid, toimub saadud sõnumi või juhendi järgi; kasutab suhtlemisel eakohast ja sobivat kõne- ja kirjakeelt, arvestab suhtlemisel partneriga; vaatleb sihipäraselt, kirjeldab eesmärgipäraselt nähtut, eset, olendit, olukorda, märkab erinevusi ja sarnasusi; koostab kuuldu või loetu põhjal skeemi, kaardi; jutustab pildiseeria, tugisõnade, märksõnaskeemi ja küsimuste toel; omab publikule esinemise kogemust; loeb õpitud teksti ette õigesti, selgelt ja sobiva intonatsiooniga; loeb ja eristab eri liiki tekste, analüüsib teksti ülesehitust, keelekasutust ja sisu, avaldab selle kohta arvamust; teeb teksti põhjal märkmeid, võrdleb tekste omavahel; jutustab kuuldust, nähtust ja loetust, vajaduse korral kasutab juhendi abi; vormistab lihtsama kirjaliku töö arvutis, järgib õpitud keelereegleid; valib ja loeb sobivaid tervikteoseid nii eesti kui ka maailma lastekirjandusest, kasutab raamatukogude infosüsteemi; on lugenud läbi vähemalt neli eesti ja neli väliskirjaniku teost, teab nimetada vähemalt nelja lastekirjanikku; kujundab lugemise kaudu oma mõtte- ja tundemaailma, jagab lugemiskogemusi; rikastab lugemise kaudu oma sõnavara, oskab leida tekstist õpitavaid keelendeid, sünonüüme ja ülekantud tähendusega sõnu; kasutab sõnaraamatuid ja leiab sõnaartiklist vajalikku teavet; kirjutab õpitud keelendite ja keelereeglite piires õigesti ning	Õppimise eesmärgistamine ja tegevuse planeerimine Eesmärgistatud kuulamine ja töö juhendi alusel Teadmiste ja oskuste enesehindamine ning tagasiside kasutamine Märkmete tegemine kuuldu ja loetu põhjal (nt märksõnaloend, lihtskeem) Vestlemine eakohasel ja olukorrale sobival viisil Partneriga arvestamine suulises suhtluses Kuulamisülesanded: arusaamine suulisest tekstist, tegutsemine juhise järgi Esinemise harjutamine klassi ees, kõne esitamine selgelt ja ilmekalt Oma arvamuse sõnastamine ja põhjendamine kuuldu või nähtud põhjal Eesmärgipärane vaatlemine (nt eseme, looma või olukorra kirjeldamine) Erinevuste ja sarnasuste märkamise harjutused Vaatluspõhiste kirjelduste koostamine loovtöö või jutustamise eel Jutustamine pildiseeria, tugisõnade, märksõnade ja küsimuste toel Kuuldu, nähtud ja loetu ümberjutustamine juhendi toel Skeemide, mõistekaartide, lihtkaardi koostamine loetu või kuuldu põhjal Kirjaliku töö koostamine kava või visuaalse materjali alusel Loovtöö kirjutamine etteantud tugivahendite toel: nt päevikukatkend, kirjeldus, vestlus, seikluslugu Kirjalike tööde vormistamine arvutis (nt kirjeldus, plakat, kuulutus) Õpitud teksti lugemine selgelt ja sobiva intonatsiooniga Erinevate tekstiliikide lugemine ja äratundmine (jutt, luuletus, artikkel, kirjeldus, teade) Teksti ülesehituse, keelekasutuse ja sisu analüüsimine ning arvamuse avaldamine Tekstide võrdlemine sisulise või keelelise aspekti alusel Lugemispäeviku pidamine ja loetud raamatute tutvustamine Tervikteoste valimine ja lugemine (eesti ja maailma lastekirjandus) Vähemalt nelja eesti ja nelja väliskirjaniku lasteraamatu läbilugemine, autorite nimede tundmine Uute sõnade tähenduse mõistmine ja kasutamine Sünonüümide, ülekantud tähendusega ja raskemate keelendite leidmine tekstist Sõnaraamatu ja sõnastiku kasutamine: sõnaartikli leidmine, info kasutamine sõna tähenduse ja vormi kohta Käekirja arendamine: loetavus, tähekujud, sõnade vahed Kirjalike tööde korrektne paigutus vihikus või töölehel Väidete, küsimuste, käskude, keeldude äratundmine kirjalikus tekstis

loetava käekirjaga, vormistab kirjaliku töö korrektset; eristab kirjalikus tekstis väidet, küsimust, palvet, käsku, keeldu; kirjutades piiritleb lause ja paneb sellele sobiva lõpumärgi; eristab häälikute pikkusi; märgib õpitud sõnades õigesti kaashäälikuühendit; kirjutab õigesti sulghääliku omandatud oma- ja võõrsõnade algusse; märgib kirjas õigesti käänd- ja pöördõnade õpitud lõppe; kirjutab eakohase pikkusega loovtöid (k.a. ümberjutustusi) küsimuste, tugisõnade, joonistuse, pildi, pildiseeria, märksõnaskeemi või kava toel; kirjutab etteütlemise järgi sisult tuttavat teksti ja kontrollib kirjutatut näidise järgi (30–40 sõna). Loeb, kirjutab, järjestab ja võrdleb naturaalarve 0-10 000; teab nelja aritmeetilise tehte liikmete ja tulemuste nimetusi; esitab arvu ühelist, kümnelist, sajalist ja tuhandeliste summana; liidab ja lahutab peast arve 100 piires ja kirjalikult 10000 piires, sh nimega arve; selgitab korrutamist liitmise kaudu ja jagamist kui korrutamise pöördtehet; valdab korrutustabelit (korrutab ja jagab peast ühekohalise arvuga 100 piires); määrab õige tehete järjekorra avaldises (sulud, korrutamine/jagamine, liitmine, lahutamine); selgitab murru $\frac{1}{2}$ tähendust osana kujundist ja osana hulgast, leiab $\frac{1}{2}$ arvust; tunneb kella ja kalendrit ning seostab neid teadmisi oma elu tegevuste ja sündmustega; teisendab pikkus-, massi-, ja ajaühikutega (valdavalt ainult naaberühikuid); selgitab hulknurga ümbermõõdu mõiste tähendust, mõõdab hulknurga külgede pikkused ja arvutab ümbermõõdu;	Lause piiritlemine ja lõpumärgi sobiv valik (., ?, !) Häälikute pikkuse eristamine, kaashäälikuühendi märkimine Sulghääliku õigekiri omandatud oma- ja võõrsõnade alguses Käändsõnade ja pöördõnade tunnustatud lõpud õpitud ulatuses Õpitud keelendite ja keelereeglite alusel etteütlemise kirjutamine (30–40 sõna), näidise järgi kontrollimine Naturaalarvude 0–10 000 lugemine, kirjutamine, järjestamine ja võrdlemine Arvu esitamine tuhandeliste, sajalist, kümnelist ja ühelist summana Aritmeetiliste tehete liikmete ja tulemuste nimetused: liidetav, summa; vähendatav, vahe; tegur, korrutis; jagatav, jagaja, jagatis Peast arvutamine 100 piires (liitmine, lahutamine, korrutamine, jagamine) Kirjalik liitmine ja lahutamine 10 000 piires Nimega arvude kasutamine ja mõistmine praktilistes ülesannetes Korrutamise seostamine korduva liitmisega Jagamise mõistmine korrutamise pöördtehtena Korrutustabeli valdamine kuni 100 piires, suuline arvutamine Tehete järjekorra järgimine avaldises (sulud, korrutamine/jagamine enne liitmist/lahutamist) Murru $\frac{1}{2}$ tähenduse mõistmine osana kujundist ja hulgast $\frac{1}{2}$ leidmine antud arvust visuaalsete ja arvuliste näidete kaudu Kella tundmine (täis- ja pooltunnid, veerandid, minutid), seostamine päevaplaaniga Kalendri tundmine: kuude, nädalapäevade, kuupäevade määramine, aastaegade seostamine Naaberühikute teisendamine: pikkusühikud (mm–cm–dm–m), massiühikud (g–kg), ajaühikud (sekund–minut–tund) Hulknurga ümbermõõdu mõiste ja arvutamine Hulknurga külgede mõõtmine ja ümbermõõdu leidmine (nt kolmnurk, nelinurk)
--	---

eristab lihtsamaid geomeetrilisi kujundeid (punkt, sirg-, kõver-, ja murdjoon, lõik, ring, hulknurk, kolmnurk, nelinurk, ruut, ristkülik, kera, kuup, risttahukas, püramiid, silinder, koonus) ja nende põhilisi elemente; rühmitab geomeetrilisi kujundeid nende ühiste tunnuste alusel; joonestab võrdkülgse kolmnurga, ringjoone; analüüsib ja lahendab iseseisvalt eri tüüpi ühe- ja kahetehtelisi tekstülesandeid; modelleerib õpetaja abiga tekstülesande sisu, selgitades selle abil tekstis antud seoseid (joonis, skeem, läbimängimine jt); koostab erinevat liiki ühetehtelisi tekstülesandeid (nt ühendamine liitmisel ja korrutamisel, osa eraldamine lahutamisel, mahutamine jagamise teel, suuruste muutmine ja võrdlemine); lahendab matemaatilisi ristsõnasid, puzzlesid ja muid loogikaülesandeid; arendab matemaatilise mõtlemise kiirust ja kinnistab peastarvutamist kasutades digikeskkondi; harjutab pranglimist, lahendab Nuputa! ja Känguru ülesandeid; mängib loogikat arendavaid lauamänge; rakendab oma oskusi ja teadmisi programmeerimis- ja robotikaprojektides; oskab mängida malet ja/või kabet; rakendab omandatud teadmisi ja oskusi uute tundmatute probleemülesannete lahendamisel; valib endale õpetaja suunamisel võimetekohase probleemi ja lahendab selle; hindab oma arengut matemaatiliste teadmiste ja oskuste omandamisel; rakendab matemaatikateadmisi teistes õppeainetes ja igapäevaelus.	Geomeetriliste kujundite ja joonte tundmine: punkt, sirgjoon, kõverjoon, murdjoon, lõik, ring, hulknurk Kujundite (kolmnurk, nelinurk, ruut, ristkülik, kera, kuup, risttahukas, püramiid, silinder, koonus) eristamine ja rühmitamine tunnuste alusel Võrdkülgse kolmnurga ja ringjoone joonestamine Kujundite osade (külg, tipp, nurk) tundmine Iseseisev ühe- ja kahetehteliste tekstülesannete lahendamine Tekstis olevate seoste modelleerimine joonise, skeemi või läbimängimise teel Erinevate ühetehteliste tekstülesannete koostamine: ühendamine, osa leidmine, mahutamine, muutuse kirjeldamine Lahenduse tulemuse kontrollimine ja selgitamine Matemaatiliste mõistatus- ja loogikamängude lahendamine (nt ristsõnad, sudokud, mustri loogika) Matemaatilise mõtlemise arendamine peastarvutuse ja kiirusülesannetega Loogikamängud ja strateegiamängud (nt male, kabe) Osalemine Pranglimises, Nuputa! ja Känguru võistlustel Uute, tundmatute probleemülesannete lahendamine Probleemide sõnastamine ja neile lahenduskäigu kavandamine Võimetekohase ülesande valimine õpetaja juhendamisel Oma arengute jälgimine ja hindamine Teadmiste rakendamine igapäevaelus: nt rahaga ümberkäimine, retsepti järgimine, ajaplaneerimine Matemaatika lõimimine teiste õppeainetega: mõõtmised loodusõpetuses, mustrid kunstitunnis, ajakava inimeseõpetuses Teadmiste rakendamine programmeerimis- ja robotikaprojektides Digivahendite kasutamine harjutamiseks ja enesekontrolliks (nt 99math, Matific, Targalt internetis)
Eristab elus- ja eluta looduse objekte ja nähtusi ning looduslikke ja tehisklikke aineid (materjale), kirjeldab ja rühmitab neid eri	Elus- ja eluta looduse objektide ja nähtuste eristamine Looduslike ja tehisklike materjalide määramine ja võrdlemine (nt puu vs plastmass) Materjalide omaduste uurimine: kõvadus, elastsus, imavus,

tunnuste alusel, tuginedes tehtud vaatlustele ja katsetele; teeb oletusi tuttavate materjalide omaduste ning kehade käitumise kohta, teeb oletuste kontrollimiseks õpetaja juhendamisel katseid ning katsete põhjal lihtsaid järeldusi; seostab saadud teadmisi igapäevaelus ettetulevate olukordadega; teab, et katsete kordamine suurendab tulemuste usaldusväärsust, leiab katses mõjuteguri; kaalub kehi, mõõdab temperatuuri ja pikkust, valides sobivad mõõtmisvahendid; eristab selgroogseid (kala, kahepaikne, roomaja, lind ja imetaja) ning selgrootuid (putukad ja ämblikud) organisme; kirjeldab taimede, loomade (sh inimese) ja seente välisehitust, toitumist, kasvamist ja liikumisvõimet ning seostab neid elukeskkonnaga, koostab uurimusliku ülevaate mõnest taime-, seene- või loomaliigist ja esitleb seda; toob näiteid organismide tähtsuse ja seoste kohta looduses ning koostab lihtsamaid toiduahelaid; liigub looduses turvaliselt, kahjustamata loodust, teisi ja iseennast; leiab Eesti kaardil oma kodukoha, suuremad kõrgustikud, saared, poolsaared, lahed, jõed, järved ja linnad; määrab suundi kompassiga; märkab kodukoha elurikkust ja maastiku mitmekesisust ning selgitab nende olulisust; oskab vältida loomade ning mürgiste taimede ja seentega seotud ohtusid; hoiab keskkonda, teeb ettepanekuid lähiümbruse keskkonnahoiuks (nt jäätmete vähendamine ja sorteerimine, vee ja energia tarbimine) ning osaleb sellesuunalistes tegevustes; käitub liikluses ohutult.	sulamispunkt, läbipaistvus Kehade kaalumise, pikkuse ja temperatuuri mõõtmine sobivate mõõtevahenditega Oletuste sõnastamine ainete omaduste ja kehade käitumise kohta Katsete läbiviimine ja lihtsate järelduste tegemine, katses mõjuteguri määramine Katsete kordamise vajalikkuse mõistmine usaldusväärsete tulemuste saavutamiseks Teadmiste seostamine igapäevaelus ettetulevate olukordadega (nt miks mõni materjal sobib vihmakeebiks ja mõni mitte) Selgroogsete ja selgrootute rühmade tundmine: Selgroogsed: kalad, kahepaiksed, roomajad, linnud, imetajad Selgrootud: putukad, ämblikud Organismide välisehituse, toitumise, kasvamise ja liikumise vaatlemine ja kirjeldamine Organismide ja nende eluviiside seostamine elukeskkonnaga (nt kas metsas elav loom ronib, ujub või jookseb) Uurimusliku ülevaate koostamine mõnest taime-, seene- või loomaliigist ning selle suuline või visuaalne esitus Toiduahelate koostamine (nt taim → putukas → lind), lihtsate seoste selgitamine looduses Organismide tähtsuse mõistmine ökosüsteemis (nt tolmeldamine, lagundamine, toiduks olemine) Ohutu käitumine looduses: rajal püsimine, mitte lõhkumine, mitte prügistamine Ohtude vältimine seoses loomade ja mürgiste taimede/seentega Iseenda ja teiste turvalisuse tagamine looduses liikudes (nt sobiv riietus, ettevaatlikkus libedaga) Eesti kaardi tundmine: kodukoha, suuremate linnade, jõgede, järvede, kõrgustike, lahtede, saarte ja poolsaarte leidmine Suundade määramine kompassiga (põhi, lõuna, ida, lääs) ja kaartide abil Kodukoha elurikkuse ja maastiku mitmekesisuse märkamine (nt mets, park, tiik, põld) Elurikkuse tähtsuse selgitamine inimeste heaolule (nt puhas õhk, marjad, tolmeldajad) Jäätmete vähendamise ja sorteerimise põhimõtted Vee ja energia säästmise arutelu ja praktilised harjutused Ettepanekute tegemine ja osalemine keskkonnahoidlikes tegevustes (nt klassi prügi sorteerimise süsteem, taaskasutusprojektid) Jalakäija ohutu käitumine (nt ülekäigurajad, valgusfoorid, liiklusmärgid) Jalgratturi põhilised reeglid (kiiver, käeline märguanne, sõidutee ületamine)
---	--

Kirjeldab enda huvisid ja tegevusi; põhjendab, miks on vaja endasse positiivselt suhtuda; tutvustab oma kodukoha olulisi inimesi ja paiku; selgitab, kuidas õpilane saab ise olla kommete ja tavade hoidja; demonstreerib õpitu oluliste üldtunnustatud käitumisharjumiste ja seaduste täitmist; planeerib oma päeva ja nädalat terviseteadlikult; toob näiteid oma õigustest ja kohustustest peres, koolis ja ühiskonnas; selgitab, mida vägivaldne käitumine võib endaga kaasa tuua; selgitab füüsilist ja vaimset tervist hoidva käitumise vajalikkust; teab abi saamise võimalusi inimväärikust alandava käitumise puhul, sh kiusamine ja vägivald; selgitab ja demonstreerib õpitu oluliste esmaabi võimalusi ja võtteid (nt. haav, kukkumine, ninaverejooks, põletus, putukapiste); teab, mis on raha teenimine, säästmine, kasutamine ja laenamine; leiab infot erinevatest allikatest; võrdleb erinevaid teabeallikaid usaldusväärsuse ja teabe sisu väärtuse poolest; kirjeldab meediaga, sealhulgas sotsiaalmeediaga seotud võimalusi ja ohte; seostab igapäevavalikuid tuleviku eesmärkidega; teab, et inimesed on erinevad nii bioloogiliselt kui ka sotsiaalselt ning märkab inimeste sarnasusi ja erinevusi. Mõistab materjalide töötlemise viise (mida millega liimida, lõigata, lüüa, lihvida) leiab iseseisvalt lahendusi, kuidas detaile ühendada (töövahendi, -võtte ja materjali valik);	Oma huvide ja tugevuste kirjeldamine (nt hobid, meelistegevused, õppimise eelistused) Arutelu: miks on oluline endasse positiivselt suhtuda Refleksiooniharjutused: „Milles olen hea?“, „Mida tahaksin veel õppida?“ Tulevikuunistuste ja eesmärkide seostamine igapäevaste valikutega Kodukoha oluliste paikade ja inimeste tutvustamine Kodukoha kommete ja tavade kogumine, esitamine klassile või vanematele Arutelu: kuidas mina saan panustada traditsioonide hoidmisele Üldtunnustatud käitumisharjumiste tundmine ja järgimine koolis ja avalikus ruumis Näited seaduste järgimise olulisusest lapse elus (nt liiklusreeglid, kooli kodukord) Oma õiguste ja kohustuste tundmine peres, koolis ja ühiskonnas Arutelud: „Mis juhtub, kui reeglitest ei peeta kinni?“ Füüsilise ja vaimse tervise hoidmise viisid: unevajadus, liikumine, puhkus, toitumine, emotsioonidega toimetulek Päeva ja nädala planeerimine terviseteadlikult (sh õppimise, puhkuse ja liikumise tasakaal) Arutelu: „Kuidas tulla toime hirmu, pettumuse või vihaga?“ Ohtude ennetamine: kuidas vältida kukkumisi, vigastusi, mürgistust jms Esmaabivõtete õppimine ja harjutamine (nt haava sidumine, ninaverejooksu peatamine, putukapiste, põletus) Käitumine kiusamise ja vägivaldiga korral, abi küsimise võimalused (õpetaja, vanemad, lasteabi jms) Raha teenimise, säästmise ja kasutamise põhimõtted Lihtsustatud arutelu: mis on laenamine, millal ja miks seda tehakse Rollimängud ja harjutused rahaliste otsuste tegemiseks igapäevaelus Teabe otsimine erinevatest allikatest: raamat, internet, õpetaja, ajaleht, sõber Teabe usaldusväärsuse hindamine ja võrdlemine (nt reklaam vs teadusuudis) Arutelu sotsiaalmeedia võimaluste ja ohtude üle (nt sobiv käitumine, privaatsus, jagamise mõju) Sarnaste ja erinevate inimeste märkamise ja aktsepteerimine Arutelu: mis teeb meid eriliseks, kuidas olla kaasav ja toetav Inimeste bioloogiliste ja sotsiaalsete erinevuste tutvustamine (nt vanus, rahvus, elustiil, välimus, tavad) Materjalide omaduste tundmine ja sobiva tööviisi valimine: mida liimida (nt paberit paberiga, puitu puiduga) mida lõigata kääride või saega mida lüüa naelte või haamriga mida lihvida ja siluda (nt puidupind)
--	---

arvestab tööks vajaliku materjali koguse; hoiab oma töökoha ja töövahendid korras; kasutab õigesti ja ohutult tööks sobilikke töövahendeid; töötab iseseisvalt õpetaja juhendamisel; arvestab ühiselt töötades kaaslasiga; viib alustatud töö lõpule räägib oma tööst ning tulemustest, märkab ning nimetab positiivset oma ja teiste töödes; teab kasutatavate tööriistade ja töövõtete nimetusi; õpilane on proovinud vähemalt viit tehnikat ja kasutab neid erinevate materjalide peal (lõikamine, punumine, tikkimine, viltimine, saagimine, lihvimine, ühendamine, heegeldamine, kruvimine, liimimine, puurimine, haamerdamine, voolimine, rebimine, õmblemine).	Tööriistade valik vastavalt materjalile ja tööetapile Detaile ühendavate töövõtete iseseisev valik ja katsetamine Materjali koguse määramine töö eesmärgist lähtuvalt Töökoha korrashoid töö eel, töö käigus ja töö lõpus Töövahendite korrektne kasutamine ja hoiustamine Ohutusreeglite järgimine (käärid, nõel, liimipüstol, saag, kruvikeeraja jms) Tööriistade ja töövõtete nimetuste teadlik kasutamine Iseseisev töö õpetaja juhendamisel Koostöö eakaaslastega: abistamine, ühise ruumi ja vahendite jagamine, viisakus Töö lõpetamine kavandatud viisil ja viimistlemine Tööprotsessi ja -tulemuse kirjeldamine, põhjendatud eneseväljendus Positiivsete külgede märkamise ja tagasiside andmise harjutamine Vähemalt viie erineva töötehnika kasutamine erinevate materjalide peal (sh looduslikud, taaskasutus- ja tehismaterjalid): Paberi- ja tekstiilitöö: lõikamine, liimimine, tikkimine, rebimine, õmblemine, viltimine, punumine Puit ja tugevad materjalid: saagimine, lihvimine, puurimine, kruvimine, haamerdamine, ühendamine Pehmed materjalid ja voolimine: plastiliin, savi, modelleerimismassid, voolimine ja vormimine Heegeldamine ja algeline kudumine (nt sõrmedega, jämedate varrastega)
Tegutseb iseseisvalt ja teeb koostööd, arvestades kaaslastega; kirjeldab oma ja kaaslaste töid ning väärtustab erinevaid lahendusi; lahendab disainiprotsessi lihtsamaid ülesandeid, esitades nii verbaalselt kui ka visuaalselt oma ideede lahendusi; nimetab visuaalteose tähtsamaid tunnuseid (tehnika, vorm, värv, kompositsioon, meeolu, sisuelemendid); loob spontaanselt ja läbimõeldult kahe- ja kolmemõõtmelisi töid kasutades erinevaid tehnikaid, töövõtteid ja materjale; õpib tundma ja valima sobivaid töövõtteid; uurib ja selgitab visuaalseid pilte, jooniseid ja sümboleid (multifilmide ja arvutimängude pildiline külg, reklaam linnaruumis ja meedias, veebikeskkonnad);	Iseseisev tegutsemine ja töö rühmas, kaaslastega arvestamine Oma ja kaaslaste tööde kirjeldamine ning erinevate lahenduste väärtustamine Arutelud: „Mida ma tahtsin kujutada?“, „Mis mul õnnestus?“, „Mis oli kaaslaste töö juures eriline?“ Lihtsamate disainiprobleemide lahendamine (nt pakend, plakat, esemekujundus) Kahe- ja kolmemõõtmeliste tööde loomine erinevates tehnikates ja materjalidega joonistamine, maalimine, trükkimine, kollaaž, viltimine, voolimine, modelleerimine, meisterdamine Töövõtete ja sobivate vahendite tundmaõppimine ja valimine vastavalt ülesandele Isikupäraste ja läbimõeldud ideelahenduste esitlemine nii suuliselt kui ka visuaalselt (nt kavand, joonistus, makett) Kujundusidee esitamine kavandi, mudeli või suulise seletuse vormis Visuaalteose põhielementide määratlemine ja arutelu: tehnika (nt guašš, pliiatsijoonistus) vorm (nt realistlik, stiliseeritud) värv (nt kontrast, harmoonia) kompositsioon (nt sümmeetria, diagonaalne paigutus) meeolu ja sisuelemendid

ei tee digitaalkujutiste salvestamise ja edastamisega kellelegi kahju; tunneb lähiümbruse olulisi kunsti- ja kultuuriobjekte; on külastanud vähemalt kahte muuseumit või galeriid, leiab õpetaja abiga näituse mõistmiseks vajaliku info.	Piltide, sümbolite, jooniste uurimine erinevates kontekstides: multifilmid, arvutimängud, plakatid, veebisaidid, reklaamid linnaruumis Arutelu pildi eesmärgi, sõnumi ja sihtrühma üle Ohutu digitaalkäitumine: digitaalkujutiste salvestamine, jagamine ja jagamisreeglid (nt kelle luba on vaja, mida ei tohiks jagada) Lähikonna kunsti- ja kultuuriobjektide tundmine (nt skulptuurid, mälestised, seinamaalid, arhitektuur) Vähemalt kahe muuseumi või galeriikülastuse kogemine Näituse mõistmiseks vajaliku info leidmine õpetaja abiga (nt pildi pealkiri, tehnika, autor) Näitusekülastuse järel tagasiside andmine või oma lemmikteose kirjeldamine
--	--

4. Üldõpetus 4. klassis

Lõimitud on õppeained eesti keel, matemaatika, loodusõpetus, kunst.

Õpitulemused	Õppesisu
Kuulab mõtestatult eakohast teksti, toimib saadud sõnumi või juhendite järgi; jutustab kuuldu teksti ümber, kasutades ilmestamiseks erinevaid õpitud sõnaliike; esitab kuuldu ja nähtu kohta asjakohaseid küsimusi, kasutades erinevaid õpitud küsisõnu; väljendab oma arvamust, annab infot arusaadavalt edasi; leiab koos kaaslaste või rühmaga vastuseid lihtsamatele probleemülesannetele, kasutades sobivalt kas suulist või kirjalikku vormi; esitab peast dialoogi või dramatiseeringut omal valikul; annab juhiste alusel kaaslastele tagasisidet; otsib teavet tundmatute sõnade kohta, selgitab nende tähendust; valdab lihtsamaid lugemistehnikaid, eesmärgistab lugemist; kirjeldab tarbe- ja ilukirjandusteksti peamisi erinevusi; vastab teksti põhjal koostatud küsimustele tekstinäidete või oma sõnadega, koostab teksti kohta küsimusi ja leiab tekstist vajaliku infot; nimetab õpitud ilukirjanduse põhilikke ja nende tunnuseid;	Eesmärgistatud kuulamise harjutused: lühijutud, kirjeldused, dialoogid, õpetaja selgitused. Jutustamise harjutused: ümberjutustamine, oma kogemuste kirjeldamine, dramatiseeringute esitamine, suulised vastused küsimustele. Arvamuse avaldamine ja küsimuste esitamine: erinevate küsisõnade kasutamine, küsimuste koostamine ja neile vastamine. Suhtlemine rühmas ja paaris: koostööoskuste arendamine, kaaslastele tagasiside andmine juhiste alusel. Keelekasutus eri suhtlusolukordades: kõne- ja kirjakeele eristamine, sobiva suhtlusviisi valimine. Lugemistehnika arendamine: häälega ja vaikne lugemine, intonatsiooni ja rõhu kasutamine. Tarbe- ja ilukirjandustekstide lugemine ja mõistmine: tekstide põhiliigid ja nende tundemärgid. Tekstist info leidmine ja sellele vastamine: küsimused tekstile, tekstist detailide leidmine, sisulise seose loomine loetuga. Raamatute lugemine ja tutvustamine: eakohaste teoste lugemine, nende tutvustamine ja arvamuse põhjendamine. Rahvaluule ja ilukirjanduse tundmine: mõistatused, muinasjutud, luuletused, iseloomulikud tunnused. Kirjutamise planeerimine ja protsesskirjutamise etapid: kavandamine, mustandi koostamine, tagasiside alusel parandamine. Loovkirjutamine: oma kogemuste põhjal, küsimuste, kavade, piltide toel, lühilugude ja kirjelduste kirjutamine. Tarbetekstide koostamine: kutse, teade, kuulutus vastavalt eesmärgile ja adressaadile. Teksti ülesehitus ja vormistus: sissejuhatus, teemaarendus, lõpetus; tekstiplokkide ja vormingu kasutamine. Kirjutamine käsitsi ja digivahenditega. Häälikute ja häälikuühendite tundmine: õigekirja alused,

nimetab rahvaluule põhiliike ja nende tunnuseid;
 tutvustab ja kirjeldab teksti põhjal loetud proosateose sisu ja tegelasi, sündmuste toimumise aega ja kohta; kirjeldab luuletuse meeleolu, aega, kohta;
 valib teksti esitamiseks sisust lähtuvalt sobiva hääletooni;
 on läbi lugenud vähemalt neli eakohast ja huvipakkuvat raamatut; tutvustab loetud raamatut kaaslastele, annab loetule hinnangu ning põhjendab seda;
 jutustab ja kirjutab loetust ning läbielatud sündmusest;
 jutustab tekstilähedaselt, kokkuvõtlikult kavapunktide järgi, märksõnaskeemi ja küsimuste toel; kirjutab käsitsi ja arvutiga jutustava teksti;
 kirjutab lühema tarbeteksti vastavalt kirjutamise eesmärgile, funktsioonile ja adressaadile;
 tunneb kirjutatavate tekstide ülesehitust ja vormistustavasid;
 kirjutab eakohase pikkusega loovjutte küsimuste, pildi, pildiseeria, märksõnaskeemi või kava toel;
 tunneb protsesskirjutamise etappe, täiendab oma tööd tagasiside põhjal; rakendab omandatud keeleteadmisi teksti kirjutamisel ja kontrollimisel; kirjeldab eesti keele häälikusüsteemi ja häälikuühendite reegleid ning erandeid;
 järgib eesti õigekirja aluseid ja õpitud põhireegleid;
 eristab liitsõna täiend- ja põhiosa, liitsõna ja liitega sõna, aimab liitsõna tähendust täiend- ja põhiosa põhjal; selgitab sõna tähendust sõnastiku ja näitelause põhjal;
 eristab sõnaliike;
 oskab pöörata tegusõnu ainsuses ja mitmuses ning kasutada jaatavat ja eitavat kõnet tekstis;
 oskab määrata õpitud lauseliikmeid ja teab nende ülesannet lauses;
 moodustab ja kirjavahemärgistab lauseid õpitu piires;

sulghäälikud, täishäälikute pikkus, reeglid ja erandid.
 Sõnaliigid: nimisõna, omadussõna, tegusõna, määrsõna – nende kasutamine tekstis.
 Tegusõnade pööramine: ainsus, mitmus, olevik ja minevik, jaatavad ja eitavad vormid.
 Liitsõnad ja liitega sõnad: liitsõna osad ja tähendus, sõnaosade eristamine.
 Lauseliikmete tundmine: alus, öeldis, sihitis, määrus, täiend – nende roll lauses.
 Lauseehitus ja kirjavahemärgid: erinevat tüüpi laused, lausepiiride ja lõpumärkide kasutamine.
 Tundmatute sõnade tähenduse otsimine ja sõnastiku kasutamine.
 Teabe leidmine tekstist ja võrdlemine eri allikates.
 Teksti kohta küsimuste koostamine ja vastuste sõnastamine.
 Rühmatöö ja paaritöö oskuste arendamine.

Loeb, kirjutab, järjestab ja võrdleb naturaalarve kuni miljonini, sh. järkarvude summana; liidab ja lahutab peast 1000 piires ning kirjalikult 10 000 piires; korrutab naturaalarve peast 100 piires ja kirjalikult 1000 piires, sh. nimega arve; jagab naturaalarve peast 100 piires ja kirjalikult ühekohalise ja kahekohalise arvuga 1000 piires, sh. nimega arve; jagab jäägiga 100 piires ja selgitab selle jagamise tähendust; lahendab ja koostab mitmetehtelisi tekstülesandeid, mis sisaldavad jagamist ja korrutamist; rakendab tehete järjekorda sulgudeta ja ühe paari sulgudega arvavaldises; valib endale tähe väärtuse leidmiseks sobiva lahendustee ja hindab kriitiliselt saadud tulemust; koostab lihtsa teksti põhjal tähte sisaldava võrduse; teab hariliku murru mõistet ja kujutab joonisel murdu osana tervikust; leiab osa tervikust ($1/7$, $3/4$) ja terviku etteantud osa kaudu; teisendab pikkusühikuid ühenimelisteks ($3\text{ cm } 8\text{ mm} = 38\text{ mm}$) ja eraldab pikkusühikust suuremad ühikud ($42\text{ dm} = 4\text{ m } 2\text{ dm}$); leiab naturaalarvu ruudu ja teab peast arvude 0–10 ruutusid; teab ning teisendab pindalaühikuid mm^2, cm^2, dm^2, m^2, ha, km^2; teab ja nimetab mahuühikuid ml, cl, dl, l; teisendab ja võrdleb massiühikuid g, kg, t; leiab erinevaid viise summa tasumiseks olemasolevate rahatähtede ja müntide abil ja kasutab arvutades sobivaid rahaühikuid; Teab ning teisendab ajaühikuid (tund, minut, sekund, ööpäev, nädal, kuu, aasta, sajand); teab ja selgitab kiiruse, teepikkuse ja aja vahelist seost;	Naturaalarvude (kuni 1 000 000) lugemine, kirjutamine, järjestamine ja võrdlemine. Arvu esitamine järkarvude summana ($nt\ 503\ 208 = 500\ 000 + 3000 + 200 + 8$). Tehete nimetused: liitmine, lahutamine, korrutamine, jagamine ja nende liikmete tähistamine. Peast liitmine ja lahutamine 1000 piires. Kirjalik liitmine ja lahutamine kuni 10 000 piires. Peast korrutamine ja jagamine 100 piires. Kirjalik korrutamine 1000 piires ja kirjalik jagamine ühekohalise ja kahekohalise arvuga 1000 piires. Jäägiga jagamise tähenduse selgitamine ja rakendamine 100 piires. Mitmetehteliste ülesannete lahendamine ja koostamine (sh korrutamine ja jagamine). Arvavaldiste arvutamine, sh tehete järjekorra järgimine (ka ühe paari sulgudega). Tähtse väärtuse leidmine avaldises ning saadud tulemuse kriitiline hindamine. Lihtsa teksti põhjal võrduste koostamine tähisega. Harilike murru mõiste ($nt\ 1/2, 3/4$) ja selle kujutamine joonisel. Osa leidmine tervikust ja terviku leidmine osast ($nt\ kui\ 1/4 = 5$, mitu on tervik?). Pikkusühikute teisendamine ühenimelisteks ($nt\ 3\text{ cm } 8\text{ mm} = 38\text{ mm}$). Pikkusühikute eraldamine suuremateks üksusteks ($nt\ 42\text{ dm} = 4\text{ m } 2\text{ dm}$). Pindalaühikud: mm^2, cm^2, dm^2, m^2, ha, km^2 – teisendamine ja arvutamine. Massiühikud: g, kg, t – teisendamine ja võrdlemine. Mahuühikud: ml, cl, dl, l – nimetamine ja rakendamine. Ajaühikud: tund, minut, sekund, ööpäev, nädal, kuu, aasta, sajand – teisendamine ja võrdlemine. Kiiruse, teepikkuse ja aja omavahelise seose mõistmine. Temperatuuri lugemine kraadides (Celsiuse järgi) temperatuuriskaalalt. Ruudu, ristküliku ja kolmnurga joonestamine mõõtmisel põhinevalt. Nende kujundite übermõõdu ja puuduva külje arvutamine. Pindala mõiste tähendus ja pindala arvutamine ruudu ning ristküliku puhul. Raha arvutused: erinevate rahaühikute kasutamine, summa tasumise viiside leidmine. Andmete kogumine ja esitlemine: lihtsate andmete korrastamine, sagedustabeli täitmine.
--	--

loeb temperatuuri skaalalt temperatuuri kraadides; joonestab ning tähistab ruudu, ristküliku ja kolmnurga joonestusvahendite abil arvutab kolmnurga, ruudu ja ristküliku übermõõdu ja puuduva külje pikkuse; mõistab pindala mõiste tähendust ning arvutab ristküliku ja ruudu pindala; korrastab lihtsamaid arvandmeid ja kannab neid sagedustabelisse. Koostab loodusteaduslikke mudeleid, selgitab mudelite toel objekte ja nähtusi: päikesesüsteemi ehitust ning planeetide liikumist, öö ja päeva ning aastaegade vaheldumist; leiab infot objektide ja nähtuste kohta, hindab info usaldusväärsust õpetaja abiga, koostab ja esitab valitud ülevaateid teemal maailmaruum; arutleb looduse ja maailmaruumi uurimise vajalikkuse üle; toob näiteid, kuidas teadlased koguvad tõendusmaterjali; uurib valguse neeldumist, peegeldumist ja murdumist, seostab neid nähtustega keskkonnas. kirjeldab maailma poliitilise kaardi järgi etteantud riigi, sh Eesti geograafilist asendit. tunneb ja näitab gloobusel ja kaardil mandreid ja ookeane ning suuremaid Euroopa riike; teab, et atlases on kohanime register, mille abil saab tundmatu koha leida. Leiab õpetaja suunamisel registri järgi vajaliku koha. toob näiteid erinevate looduskatastroofide kohta ning kirjeldab nende mõju loodusele ja inimeste tegevusele. nimetab gloobuse ja kaartide kui Maa mudelite piiranguid (nt gloobuse järgi on raskem nt. marsruuti koostada, kaardid võivad vananeda), arutleb digikaartide eelistest.	Päikesesüsteemi ehitus, planeetide järjestus ja liikumine. Öö ja päeva ning aastaegade vaheldumise põhjused. Mudelite koostamine ja kasutamine Päikesesüsteemi ning aastaegade selgitamiseks. Info otsimine maailmaruumi kohta, info usaldusväärsuse hindamine õpetaja juhendamisel. Loodusteaduslike ülevaadete koostamine ja esitlemine (nt maailmaruumi teemal). Arutelu: miks ja kuidas uurivad teadlased loodust ja maailmaruumi; tõendusmaterjalide kogumise viisid. Valguse liikumine ja omadused: peegeldumine, neeldumine, murdumine. Valguse käitumise seostamine igapäevaste nähtustega (nt varju tekkimine, peegli tööpõhimõte). Eesti ja teiste riikide geograafiline asend poliitilisel kaardil. Mandrite ja ookeanide asukoht gloobusel ja kaardil. Suuremad Euroopa riigid: asukoht ja tähtsus. Atlase kasutamine: registri järgi koha leidmine. Kaardi- ja gloobusemudelite piirangute tundmine (nt marsruudi koostamise raskused gloobusel, vananenud paberkaardid). Digikaartide eeliste arutelu. Erinevate looduskatastroofide näited (nt maavärin, üleujutus, torm). Looduskatastroofide mõju keskkonnale ja inimtegevusele. Elu tunnused: kasvamine, ainevahetus, paljunemine, reageerimine keskkonnale jne. Taimede, loomade, seente ja bakterite erinevuste ja sarnasuste tundmine. Ühe- ja hulkraksete võrdlemine. Mikrokoobi kasutamine ja mikromaailma vaatlemine. Bakterite roll looduses ja inimese elus. Näited organismide kohastumisest erinevatesse elukeskkondadesse (kõrb, vihmamets, mäed, jäävöönd). Elu teke ja areng Maal (lihtsustatud käsitlus). Elundkonnad (nt hingamis-, vereringe-, seede-, eritus- ja närvisüsteem) ning nendega seotud elundid. Elundite ülesanded ja nende seosed elundkondadega.
---	---

nimetab elu tunnused ja võrdleb nende avaldumist erinevatel organismidel (taimed, loomad, seened, bakterid); kasutab mikroskoopi; selgitab ühe- ja hulkraksete erinevust; arutleb bakterite tähtsuse üle looduses ja inimese elus; toob näiteid taimede ja loomade kohastumise kohta kõrbes, vihmametsas, mäestikes ning jäävööndis; toob näiteid elu tekkest ja arengust Maal. seostab inimese elundkonnad vastavate elunditega ja nende ülesannetega; analüüsib lihtsa katse või mudeli järgi inimese elundi või elundkonna talitlust; põhjendab tervislike eluviiside olulisust; põhjendab looduse ja oma elukeskkonna tundmise ja hoidmise vajalikkust; selgitab taimede, loomade, seente ja mikroorganismide tähtsust inimese elus; toimib keskkonnateadliku tarbijana ning väärtustab tervislikku toitu. Loeb lihtsamaid kaarte ja põhiplaan, seostades kujutatut reaalse ruumiga; Viib kokku õpitud kunstniku ja tema teose; Sõnastab enne tööle hakkamist, mida kavatseb teha, mis vahendeid ja materjale kasutab ja kuidas kujutab. Rakendab kahe- ja kolmemõõtmeliste (sh digivahendid) teoste loomisel õpetaja abiga lihtsamaid kunstitehnikaid (nt maal, joonistus, kollaaž, grataaž, frotaaž, mosaiik, monotüüpia, foto, origami, modelleerimine jms) Oskab luua vabavaralises programmis lihtsamaid neljamõõtmelisi töid (animatsioon, video) õpetaja etteantud teemal ja juhendamisel.	Katsete ja mudelite kaudu inimese keha toimimise selgitamine. Tervislike eluviiside tähtsuse põhjendamine (sh liikumine, uni, tasakaalustatud toitumine). Taimede, loomade, seente ja mikroorganismide olulisus inimesele ja ökosüsteemile. Looduse hoidmise ja tundmise vajalikkuse mõistmine. Keskkonnateadlik käitumine ja tervisliku toidu väärtustamine (nt säästev tarbimine, jäätmete sorteerimine, kohaliku toidu eelistamine). Lihtsamate kaartide ja põhiplaanide lugemine. Kujutatu seostamine reaalse ruumi ja kogemusega (nt kodukoha kaart, koolimaja plaan). Suuna ja asukoha määramine plaanil ja ruumis. Enne töö alustamist töö kavandamine: eesmärgi sõnastamine, materjalide ja tehnikate valik. Oma loomeprotsessi kirjeldamine ja dokumenteerimine suuliselt või visuaalselt (nt tööplaan, eskiis, ideeskeem). Kahe- ja kolmemõõtmeliste tööde loomine järgmistes tehnikates: joonistus, maal, kollaaž, grataaž, frotaaž, mosaiik, monotüüpia, origami, plastiliinist või savist modelleerimine. Kunstivahendite ja loovmaterjalide (nt looduslikud materjalid, paber, kangas, plast, taaskasutusmaterjalid) teadlik kasutamine. Digivahendite kasutamine loometöös (nt joonistusprogrammid, pilditöötlus, lihtne animatsioon või video õpetaja juhendamisel). Lihtsama animatsiooni, video või slaidiseeria loomine õpetaja abiga (nt Canva, StopMotion, BookCreator, PowerPoint).
---	--

Kirjeldab enda ja teiste visuaalteoste olulisemaid tunnuseid (tehnikat, vormi, värvi, kompositsiooni, meeleolu, sisu elemente);	Kujutava kunsti ühendamine ajas muutuvate meediavormidega. Oma ja teiste tööde analüüs: tehnikad, värvid, kompositsioon, meeleolu, sisu elemendid. Õpitud kunstniku loomingu seostamine konkreetse teosega (nt Konrad Mägi – loodusmaal, Eduard Wiiralt – graafika). Visuaalse väljenduse isikupäraste viiside tunnustamine ja väärtustamine.
---	--

5. Üldpädevused I kooliastmes, mida käsitletakse klassijuhatajatundides:

Õpitulemused	Õppesisu
I kooliastme lõpetaja: Teab, kes on Eesti Vabariigi president; nimetab Eesti vabariigi pealinna ja sünnipäeva; tunneb ära, kirjeldab ja kujutab kooli, kodukoha ja Eesti Vabariigi sümbolikat; toob näiteid oma klassis või kodukohas elavate inimeste tavadest ja kommetest; tutvub rahvakommetega; teab hädaabi numbrit; nimetab mõningaid haiguste tunnuseid; õpib liikluses käitumise reegleid, märkab liiklusohtlikke kohti ja olukordi kooliteel ja koduümbruses ning pakub lahendusi turvalisuse tagamiseks, liikluses truvalisust tagavaid märke ja tähiseid; kirjeldab enda ja pereliikmete ülesandeid kodus, toob näiteid üksteise abistamisest ja pereliikmetega arvestamisest; selgitab sõpruse, koostöö, üksteise eest hoolitsemise ja üksteise abistamise vajalikkust; järgib üldtunnustatud viisakusnorme.	Eesti Vabariigi president: nime õppimine, presidendi rolli ja ülesannete mõistmine lihtsustatud kujul. Eesti Vabariigi pealinn ja sünnipäev: Tallinn kui pealinn, 24. veebruar Eesti sünnipäevana. Eesti sümbolika: sinimustvalge lipp, vapp, hümn – tähendus ja tähistamine. Kooli ja kodukoha sümbolid: kooli logo, lipp, vapp, tähendus ja kujutamine kunstitunnis Klassikaaslaste ja kogukonna tavad ja kombed: arutelud erinevate perede traditsioonidest (nt sünnipäevad, jõulud). Eesti rahvakombed: jaanipäev, vastlad, mihklipäev – traditsioonide tutvustamine ja kogemuslikud tegevused. Kultuuriline mitmekesisus: eri kultuuride tutvustamine klassis ja kogukonnas Hädaabinumber 112: millal ja kuidas helistada, rollimängud ja plakatite tegemine. Tervise hoidmine: lihtsad haiguste tunnused (nt nohu, köha, palavik), tervisekäitumine (pesemine, puhkamine, arstilt abi saamine). Kodused ülesanded ja vastutus: mis on iga pereliikme panus, kuidas üksteist aidatakse ja arvestatakse. Liikluskasvatus: Liikluseeskirjad jalakäijale ja jalgratturile. Liiklusohtude äratundmine kooliteel ja koduümbruses. Ohutu tee planeerimine koos vanemaga või klassiga. Liiklusmärgid ja tähised (nt ülekäigurada, stoppmärk, valgusfoor). Pere roll: enda ja pereliikmete ülesannete tundmine, peresisesed kokkulepped ja vastastikune abi. Sõprus ja koostöö: mis teeb inimesest hea sõbra, mängud ja arutelud, koostööharjutused. Hoolimine ja abistamine: empaatia arendamine, heategevusklasside või -projektide planeerimine. Viisakusnormid: tervitamine, tänamine, vabandamine, viisakas vestlus, kehakeele ja tooni sobivus.